

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM 6.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ
KELİME ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ETKİNLİKLERİN
ETKİNLİĞİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz GÜL

**Enstitü Ana Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi
Enstitü Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi**

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Mustafa ALTUN

HAZİRAN-2009

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM 6.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ
KELİME ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ETKİNLİKLERİN
ETKİNLİĞİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz GÜL

**Enstitü Ana Bilim Dalı: Türkçe Eğitimi
Enstitü Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi**

Bu tez .././2009 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.

**Yard.Doç.Dr. Mustafa
ALTUN**

Jüri Üyesi

☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

**Yard. Doç.Dr. Havva
YAMAN**

Jüri Üyesi

☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

**Yrd.Doç.Dr.Ergün
ÖZTÜRK**

Jüri Üyesi

☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Deniz GÜL

15.05.2009

ÖNSÖZ

İlköğretim 6.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki kelime öğretiminde kullanılan etkinliklerin etkililiğine yönelik yapılan araştırmada ulaşılmak istenen hedef; kelime öğretimiyle ilgili etkinliklerin öğrencilere kelimeleri öğretebilirliğini ölçmek, bu etkinliklerin kelime hazinesine ne derece katkı sağladığını tespit etmek olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, gerekli izin ve yazışmadan sonra Barbaros İlköğretim Okulu'nda her yönüyle birbirine yakın biri kontrol, diğeri deney olmak üzere iki tane altıncı sınıf seçilerek uygulamaya geçilmiştir. Uygulama Şubat–Nisan 2008 tarihleri arasında yaklaşık üç aylık bir süreçte yapılmıştır.

Bu araştırma kelime öğretiminin etkinlikler yoluyla yapılmasının kelime hazinesi ve kavram gelişimini etkilediğini, etkinlikler öğrencinin ilgisini çekecek biçimde hazırlandığı takdirde sözcük öğreniminin daha da kolaylaşacağını göstermiştir.

Ayrıca, çalışma sırasında ilköğretim sözlüğü hazırlayan kişi ve kuruluşlar arasında, tam bir birlik olmadığı da gözlemlenmiştir. Bazı kelimelerin anlamlarına ilgili okul sözlüklerinden ulaşamamıştır.

Kelime öğretimi ile ilgili etkinlikler her ne kadar kelime öğretimini arttırsa da, henüz tam anlamıyla istenilen düzeye ulaşamamıştır. Öğrenci bir süre sonra öğrendiği kelimeyi unutmaktadır. Ancak bazı etkinlikler, örneğin bulmaca, boşluk doldurma vs. kelimelerin unutulmasını geciktirmektedir.

Çalışmalarım sırasında yardım ve desteğini esirgemeyen değerli hocam, tez danışmanım Yrd.Doç.Dr.Mustafa ALTUN'a ve sevgili eşime çok teşekkür ederim.

Deniz GÜL

30 Haziran 2009

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	x
ÖZET.....	xx
SUMMARY.....	xxi
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: DİL	4
1.1. Dil Gelişimi.....	5
1.1.1. Psikolengüistik Kuram.....	6
1.1.2. Öğrenme Kuramı.....	7
1.1.3. Davranışçı Kuram.....	7
1.1.4. Bilişsel Kuram.....	8
1.2. Dil Gelişiminde Kelime Öğrenme Aşamaları.....	8
1.3. Ana Dili ve Öğretimi.....	10
1.3.1. Ana Dili Öğretiminin Önemi.....	11
1.3.2. İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrencilerin Ana Dili Gelişimi.....	12
1.4. Kelime Öğretimi.....	14
1.4.1. Kelime ve Kavram.....	14
1.4.2. Kelime Öğretiminin Önemi.....	16
1.5. İlköğretimde Yenilenen Eğitim Programı.....	18
1.5.1. Programdaki Temel Yaklaşım.....	19
1.5.2. Programın Yapısı.....	19
1.5.3. Öğrenme Alanları.....	19

1.5.3.1. Dinleme/İzleme.....	20
1.5.3.2. Konuşma.....	20
1.5.3.3. Okuma.....	20
1.5.3.4. Yazma.....	21
1.5.3.5. Dil Bilgisi.....	21
BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	22
2.1. Araştırmanın Modeli.....	22
2.2. Evren Ve Örneklem.....	22
2.3. Verilerin Toplanması.....	22
2.3.1. Veri Toplama Araçları.....	22
2.3.1.1. Anket.....	22
2.3.1.2. Sözcük Testleri.....	23
2.3.1.3. Ön Test ve Son Test.....	23
2.3.1.4. Genel Son Test.....	24
2.3.1.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	26
2.4. Tanımlar.....	26
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR.....	28
3.1. Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular.....	30
3.2. Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular.....	31

3.3. Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular.....	33
3.4. Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular.....	34
3.5. Tüm Okuma Parçalarından Elde Edilen Toplam Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular.....	36
3.6. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Cinsiyet Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	37
3.7. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Cinsiyet Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	38
3.8. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimi Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	40
3.9. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimi Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	40
3.10. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma Ve Olmama Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	41
3.11. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma Ve Olmama Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	42
3.12. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	43
3.13. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	44
3.14. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	45
3.15. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	46

3.16. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	48
3.17. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	49
3.18. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	50
3.19. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	51
3.20. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	52
3.21. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	53
3.22. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	54
3.23. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular	55
3.24. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	56
3.25. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	57
3.26. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	58
3.27. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	59

3.28. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	60
3.29. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	61
3.30. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	62
3.31. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	63
3.32. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	64
3.33. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	65
3.34. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	66
3.35. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	67
3.36. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	68
3.37. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	69
3.38. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	70
3.39. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	71

3.40. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	72
3.41. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	73
3.42. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	74
3.43. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	75
3.44. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	76
3.45. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	77
3.46. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	78
3.47. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	79
3.48. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	80
3.49. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	81
3.50. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	82
3.51. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	83

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	84
KAYNAKLAR.....	90
EKLER.....	94
ÖZGEÇMİŞ.....	113

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	:Kelime Bilgisinin Olası Gelişim Aşamaları.....	9
Tablo 2	:Deney ve Kontrol Gruplarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı....	28
Tablo 3	:Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	30
Tablo 4	:Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi.....	30
Tablo 5	:Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	31
Tablo 6	:Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi.....	32
Tablo 7	:Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farka İlişkin Bağımlı Örneklem T Testi Puanları.....	32
Tablo 8	:Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Ön Test Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	33
Tablo 9	:Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi.....	34
Tablo 10	:Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	35
Tablo 11	:Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Deney ve Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi.....	35
Tablo 12	:Deney ve Kontrol Gruplarının Tüm Okuma Parçalarından Elde Ettikleri Toplam Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	36

Tablo 13	:Deney ve Kontrol Gruplarının Tüm Okuma Parçalarından Elde Ettikleri Toplam Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi.....	37
Tablo 14	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	38
Tablo 15	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	39
Tablo 16	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	40
Tablo 17	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	41
Tablo 18	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma ve Olmamaya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	42
Tablo 19	:Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma ve Olmamaya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu.....	43
Tablo 20	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	44
Tablo 21	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	44
Tablo 22	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	45
Tablo 23	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	45

Tablo 24	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	46
Tablo 25	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	46
Tablo 26	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	47
Tablo 27	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	47
Tablo 28	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	48
Tablo 29	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	48
Tablo 30	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	49
Tablo 31	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	49
Tablo 32	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	50
Tablo 33	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	50

Tablo 34	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	51
Tablo 35	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	51
Tablo 36	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	52
Tablo 37	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	52
Tablo 38	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	53
Tablo 39	:Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	53
Tablo 40	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	54
Tablo 41	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	54
Tablo 42	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	55
Tablo 43	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	55

Tablo 44	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	56
Tablo 45	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	56
Tablo 46	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	57
Tablo 47	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	57
Tablo 48	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	58
Tablo 49	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	58
Tablo 50	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	59
Tablo 51	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	59
Tablo 52	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	60
Tablo 53	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	60

Tablo 54	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	61
Tablo 55	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	61
Tablo 56	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	62
Tablo 57	:Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	62
Tablo 58	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	63
Tablo 59	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	63
Tablo 60	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	64
Tablo 61	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	64
Tablo 62	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	65
Tablo 63	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	65

Tablo 64	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	66
Tablo 65	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	66
Tablo 66	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	67
Tablo 67	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	67
Tablo 68	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	68
Tablo 69	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	68
Tablo 70	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	69
Tablo 71	:Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	69
Tablo 72	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	70

Tablo 73	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	70
Tablo 74	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	71
Tablo 75	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	71
Tablo 76	:Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	72
Tablo 77	:Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	72
Tablo 78	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	73
Tablo 79	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	73
Tablo 80	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	74
Tablo 81	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	74
Tablo 82	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	75

Tablo 83	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	75
Tablo 84	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	76
Tablo 85	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	76
Tablo 86	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	77
Tablo 87	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	77
Tablo 88	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	78
Tablo 89	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	78
Tablo 90	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	79
Tablo 91	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	79
Tablo 92	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	80

Tablo 93	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	80
Tablo 94	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	81
Tablo 95	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	81
Tablo 96	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	82
Tablo 97	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	82
Tablo 98	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	83
Tablo 99	:Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu.....	83

Tezin Başlığı: İlköğretim 6.sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Kelime Öğretiminde Kullanılan Etkinliklerin Etkinliğine Yönelik Bir Araştırma.	
Tezin Yazarı: Deniz GÜL	Danışman: Yard.Doç.Dr.Mustafa ALTUN
Kabul Tarihi: 30 Haziran 2009	Sayfa Sayısı: xxi (ön kısım) +94 (tez) + 20 (ekler)
Anabilimdalı: Türkçe Eğitimi	Bilimdalı: Türkçe Eğitimi
Araştırmada ulaşılmak istenen hedef, 2006 Türkçe programına göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarında yer alan kelime öğretimiyle ilgili etkinliklerin öğrencilere kelimeleri öğretebilirliğini ölçmek, bu etkinliklerin kelime hazinesine ne derece katkı sağladığını tespit etmek olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, gerekli izin ve yazışmadan sonra Barbaros İlköğretim Okulu'nda her yönüyle birbirine yakın biri kontrol, diğeri deney olmak üzere iki tane altıncı sınıf seçilerek uygulamaya geçilmiştir. Uygulama Şubat–Nisan 2008 tarihleri arasında yaklaşık üç aylık bir süreçte yapılmıştır. Çalışma, dört bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde; dilin tanımı, gelişimi, dil ile ilgili kuramlar, dil gelişimindeki aşamalar, ana dili öğretimi, kelime öğretimi ve kelime öğretiminin yöntem ve geliştiricileri anlatılmış, İkinci bölümde; öğrencilerin kelime bilgilerini ölçecek ön test ve son test uygulamaları yapılmıştır. Test uygulamaları sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Üçüncü bölümde; bulgular yorumlanmış, son bölümde sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlar çıkarılmıştır: Her ne şekilde olursa olsun kelime öğretiminin etkinlikler yoluyla yapılması sözcük hazinesi ve kavram gelişimini etkilemektedir. Kelime öğretimi ile ilgili etkinlikler öğrencinin ilgisini çekecek biçimde hazırlanır ve çeşitlik arz ederse sözcük öğrenimi daha da kolaylaştıracağı görülmüştür. Çalışmam sırasında ilköğretim sözlüğü hazırlayan kişi ve kuruluşlar arasında, tam bir birlik olmadığı da gözlemlenmiştir. Bazı kelimelerin anlamlarına ilgili okul sözlüklerinden ulaşamamıştır. Kelime öğretimi ile ilgili etkinlikler her ne kadar kelime öğretimini arttırsa da, istenilen düzeye ulaşamamıştır. Öğrenci bir süre sonra kelimeyi unutmaktadır. Ancak bazı etkinlikler, örneğin bulmaca, boşluk doldurma vs. kelimelerin unutulmasını geciktirmektedir.	
Anahtar kelimeler: Dil, Kelime Öğretimi, Etkinlik, Ön Test ve Son Test, Kelime Hazinesi	

Title of the Thesis: A Research Of Teaching Word Activities' Applicability In 6 th Year Class Students' Study Books.	
Author : Deniz GÜL	Supervisor: Assistant Professor Mustafa ALTUN
Date: Jan 30, 2009	Nu. of pages: xxi (pre text) +94 (main body) + 20 (appendices)
Department: Turkish Education Subfield: Turkish Education	
The goal which is aimed in this research: to measure teach ability of the activities for the students of the words activities which are found in 6 th year students' Turkish lesson study boks as prepared according to the new system. To ascertain the contribution of these activities to the thesaurus. In this scope, after authorization and cleric. Two groups are selected (one control group and an experimental group) for the application. The application is conducted between February and April about three month's process. Thesis is consist of four sections. In the first section, defination and development of language, theory concerning language, (hypothesis), phrases on development of language, teaching the native language, and teaching meaning of the words, were mentioned. In second section, fore tests and final tests were made to measure the thesaurus of students. After tests application verities were represented in tables. In third section, verities were commented, the last section includes results and proposals. The result obtaining from verities as follows: For all that, activities of teaching words develop thesaurus. If the activities prepared to attract student's attention and diversity in teaching words, learning becomes easier. Teaching words activities improve the thesaurus, but in the proper sense, an effect of this improvement is not settled. Student forgets the words after a while. Different kinds of activities (such as puzzles, filling the blanks) retard the forgetfulness. As a result, experiments continue on the ways of developing thesaurus.	
Keywords: Language, Teaching Word, Activities, Fore Test and Final Test, Thesaurus.	

GİRİŞ

Kelime öğretimi çocukluğun erken yaşlarında başlar, kişinin gençlik çağına kadar devam eder. Öğrenilen her kelime ile de çocuğun kelime hazinesi zenginleşir. Kelime öğretimi insanın yetişkinlik döneminde de devam eder ama çocukluk ve gençlik dönemi gibi hızlı olmaz. İnsan edindiği kelime ile kavramların büyük kısmını çocukluk ve gençlik yaşlarında kazanır.

Kelime öğretimi ve kavram gelişimini sağlamak için gerek evde aile, gerekse okulda öğretmen tarafından farklı uygulamalar yapılır. Bu uygulamalardan biri de 'kelime öğretimi etkinlikleri'dir. Klasik yöntem diye tabir ettiğimiz kelimenin anlamının öğretmen tarafından söylenmesi ya da anlamın doğrudan sözlükten bulunması öğrenmenin gerçekleşmesini büyük ölçüde engelliyordu. Bu gelenek yenilenen Türkçe müfredatıyla birlikte biraz kırılmış ve öğrenilmesi amaçlanan kelimeler çeşitli etkinlikler aracılığıyla daha kalıcı hale getirilmiştir.

Çalışmanın Konusu:

Bu çalışma, Türkçe Programı-2006'ya göre hazırlanan 6. sınıf ders kitaplarındaki kelimelerin öğretiminde kullanılan etkinliklerin etkililiğini ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın Önemi:

Öğrencilerin dillerinin ve kişiliklerinin oluşmaya başladığı ilköğretim dönemindeki tüm çalışmalar, davranış eğitiminin temellerini atıcı ve geliştirici nitelikte olmaktadır. Bu nedenle ilköğretim dönemi bireyin eğitiminde oldukça önemlidir.

İlköğretim öğrencilerinin Türkçe derslerindeki performanslarını inceleme, ayrıntılarına vakıf olarak kelime öğretimine yönelik problemleri belirleme ve bu problemleri düzeltmeye yönelik çalışmalar yapma hem öğrencilere hem de Türkçe gibi önemli bir dersin eğitimine katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın Amacı:

6. sınıf ders kitaplarında yer alan kelime öğretimiyle ilgili etkinliklerin; öğrencilere kelimeleri öğretebilirliği noktasındaki etkililiği ölçülüp, bu etkinliklerin kelime hazinesine ne derece katkı sağladığının tespiti amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi:

Gerekli izin ve yazışmalardan sonra Kocaeli ili Gölcük ilçesi'nde bulunan Barbaros İlköğretim Okulu'nda her yönüyle birbirine yakın biri kontrol biri deney olmak üzere iki altıncı sınıf seçilerek asıl uygulamaya geçilmiştir.

Uygulamaya geçilmeden önce; öğrencileri daha yakından tanımak, sahip oldukları özelliklerin kelime ve kavram gelişimindeki etkilerini belirlemek ve seçilen iki sınıfın eşitliğini görmek amacıyla öğrencilere 'öğrenci tanıma anketi' yapılmıştır.

Her parçadan önce iki sınıfa da ön test uygulaması yapılmıştır. Ön test uygulamasında amaç; öğrencilerin ön öğrenmeler yoluyla ilgili kelimeleri metinler işlenmeden önce ne derece bildiklerini ölçmektir. Ön testte öğrencinin her yöneltilen kelimeye 'Bilmiyorum', 'Biliyorum ama hatırlayamadım/şu kelimelerle ilişkilendirebilirim', 'Biliyorum; cümle içinde şöyle kullanabilirim' şeklinde cevap vereceği bir tablo oluşturulmuştur.

Daha sonra metinlerin işlenmesinde deney grubu sınıfına İlköğretim 6.sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan kelime etkinlikleri yaptırılırken, kontrol grubu sınıfına ise kelimelerin anlamları öğretmen tarafından söylenmiştir. Parçalar işlenip tamamlandıktan sonra ön testte yer alan kelimelerden oluşan son testler uygulanmıştır.

Bu uygulamalar, 2008 yılı Şubat ve Nisan ayları arasında yaklaşık üç aylık bir süreçte yapılmıştır.

Çalışmanın Sınırlılıkları:

2007-2008 eğitim-öğretim yılında hizmet veren, Kocaeli sınırları içinde yer alan, ilköğretim okullarında okuyan tüm 6. sınıf öğrencileri evreni oluşturmaktadır.

Çalışmanın örneklemini Kocaeli ili Gölcük ilçesinde bulunan Barbaros İlköğretim Okulu'nun rastgele seçilen iki ayrı şubesindeki 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Her iki sınıfın mevcudu da 30 öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışmanın İçeriği:

Giriş kısmında; çalışmanın konusu, çalışmanın amacı, çalışmanın yöntemi, çalışmanın sınırlılıkları yer almaktadır.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; dilin tanımı, gelişimi, dil ile ilgili kuramlar, dil gelişimindeki aşamalar, ana dili öğretimi, kelime öğretimi ve kelime öğretiminin yöntem ve geliştiricileri anlatılmaktadır.

Genel bir bilgiden sonra İkinci bölüme geçilir. Bu bölümde de öğrencilerin kelime bilgilerini ölçecek ön test ve son test uygulamaları yapılmıştır. Test değerlendirmeleri tablolar halinde verilmektedir.

Üçüncü bölümde bulgular yorumlanır.

Dördüncü bölümde sonuç ve öneriler yer almaktadır.

BÖLÜM 1: DİL

Günümüze kadar dille ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Sözelimi (Aksan, 2000:55) dili “‘düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, gelişmiş bir dizge’” biçiminde tanımlar. Bu dizge, iletişim için önemli bir araçtır. İnsanlar, bir şeyleri anlama ve anlatma ihtiyacı duydukları için iletişim aracı olan dili kullanırlar.

Gerçekten de dilin ana unsurları durumunda olan kelimelerimiz, ağızımızdan çıkan üç beş sestten kurulu basit birer kalıptan ibaret değildir. Nasıl bir peteğin içini dolduran balda tabiattaki yüzlerce çiçeğin arı bedeninden süzölmüş özünü bulabiliyorsak, dilde de insan varlığının toplum içindeki binlerce yıllık yaşayışının zaman süzgecinden geçerek billurlaşmış anlam ve özünü bulabilmekteyiz. Bu bakımdan, on binlerce kelime ve şekilden kurulmuş olan dil, yapı ve işleyişinin ayrıntılarına doğru inildikçe; insan, toplum, millet ve kültür varlığına hükmeden çok yönlü ve derin anlamlı bir sistem olarak karşımıza çıkar.

Niteliği ve özellikleri itibariyle her dil, kendi kuralları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlıktır. İnsanın iç dünyası ile dış dünyasını birbirine bağlayan en önemli araçtır. Kuşaktan kuşağa aktarılabilen ve toplumun çeşitli özelliklerini aksettiren sosyal bir kurumdur (Korkmaz, 1994:2).

Korkmaz’ın da ifade ettiğı gibi dil toplumla var olmuş ve toplumun istemiyle yaşayan, gelişen bir sisteme sahiptir. Kişiler içsel düşüncelerini, duygularını dil sayesinde birbirlerine aktarabilmekte ve bu sayede anlaşılabilmektedirler. Fakat dil bireyler bazına indirgenmeyecek kadar büyük bir o kadar da köklü bir yapılanmadır. Bireyler bu yapılanmaya kelimeler aracılığıyla katılabilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Rıfat şunları dile getirmiştir:

Dil, tek tek bireyleri değil, bütün toplumu ilgilendiren bir olaydır. Birey üstü bir dizgedir, bir soyutlamadır. Ancak bu dizgenin var olmasıyla insanlar arasında bir bildirişim kurulur. Buna karşılık söz, dil dizgesinin özel ve değişken gerçekleşme biçimidir. Daha doğrusu dilin somut kullanımıdır. Dil toplumsaldır, söz bireyseldir. Bireysel söz çok sayıda değişiklik gösteren bir olgudur (Rıfat, 1983:10) .

Dil, insanlar arasındaki anlaşmayı sağlayan bir araçtır. Bu araç kendi içerisinde kuralları olan ve bu kuralların kim tarafından ne zaman konulduğu bilinmeyen karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu karmaşık yapı içinde insanlar; belli sesleri birbirlerine dertlerini, meramlarını anlatmak için kullanıyorlar ama onlar da niçin o sesleri kullandıklarını tam anlamıyla bilmiyorlar. Böylece süregelen bir yapının içerisinde tam da ne yaptığımızı bilmeden yerimizi alıyoruz. Bu aşamada Ergin ve Banguoğlu gibi dil alanının uzmanları şunları dile getirmişler:

“‘Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabîî bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir’” (Ergin, 2000:3).

“Dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir.” (Banguoğlu, 2000: 9).

Dil kuramlarına ve yapılan araştırmalara (Lecompte, 1980:149) göre dil, öğrenme sonucu kazanılacak bir yetidir. Özellikle Chomsky’nin başını çektiği Psikolinguistik kuramcıları ve bazı araştırmacılara göre de dil, insana doğuştan verilen bir özellik ile elde edilir. Fakat, bütün kuram ve araştırmacıların birleştiği nokta; dil, insanlar arasında iletişimi sağlamak için öğrenme, taklit, doğuştancılık gibi yollarla kazanılan bir yetidir. Bu kazanma ise amaçsız ve bilinçsiz şekilde gerçekleşmiyor.

Dil kazanımı öğrenme ile gerçekleşir. İnsan doğumunun ilk yıllarında bu öğrenme, doğuştan gelen özelliklerin yanı sıra taklit etme ve model alarak oluşur. İnsan artık 3-4 yaşına ulaştıktan sonra ve özellikle okul yıllarında düzenli ve planlı bir program çerçevesinde dili öğrenmeye başlar. Çünkü insan, dili artık diğer insanlarla iletişimi kurmaktan öte yeni öğrenmeleri gerçekleştirmek için öğrenmek zorundadır.

1.1. Dil Gelişimi

Gelişme ve gelişim; gelişme organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle sürekli olarak ilerleme kaydeden değişmesidir (Senemoğlu, 2001:12).

Gelişimi etkileyen temel faktörleri ise kalıtım, çevre, ana-babanın çocuk yetiştirme tarzları, ailenin parçalanması, çocukların doğuş sırası, hormonlar olarak sıralayabiliriz.

Dil gelişiminin en önemli değişkeni ise işitme olgusudur (Aydın, 1999:102). Sağır bebeklerin konuşma becerilerinin olmadığını bilmekteyiz. Bir çocuk okul çağına geldiğinde okuma, yazma, dinleme, konuşma becerilerinden dinleme ve konuşmayı kazanmıştır. Formel olarak verilen anadili eğitimi okuma ve yazmayı kapsar. Dil gelişimi kelimeleri öğrenmenin yanında kelimelerin ve cümlelerin yapısına ilişkin kuralları öğrenmeyi de içerir.

İlköğretimin ikinci kademesinde dil gelişimine etki eden faktörler; kalıtım, çevre, ana-babanın çocuk yetiştirme tarzları, ailenin parçalanması, çocukların doğuş sırası, hormonlar gibi temel faktörlerin yanında daha fazla kelimeyle ve farklı cümle kuruluşlarıyla karşılaşabileceği, kendini rahat ifade edebileceği özgürlükçü bir ortamda bulunması da oldukça önemlidir.

Dil gelişimi, ebeveynin çocuğuna konuşmasından çok, çocuğuyla konuştuğu ve ebeveyn ile çocuğun birbirlerine yanıt verebilecekleri bol miktarda fırsat yaratıldığında başarılı olur (Howe, 2001:7). Aynı zamanda öğrencilerin hem ders kitaplarındaki hem de okuma kitaplarındaki metinlerin düzeylerine uygun şekilde hazırlanmış olması da önemlidir.

Çocuğun severek okuyacağı, okurken hem eğleneceği hem de öğreneceği, resimlerle süslenmiş ders kitapları öğrenciye ana dilimizi sevdirecektir.

Zihinsel, fiziksel, ruhsal gelişimde olduğu gibi dil gelişiminde de bireysel farklılıklar gözlemlenebilir. Dil gelişimi bakımından bütün çocuklar aynı performansa sahip değildir. Aslında çocuğun sağlıklı bir dil gelişiminin onun sağlıklı bir dil gelişimine sahip olduğunun göstergesidir. Sağlıklı bir dil gelişimi çocuğun duygusal, duyuşsal ve sosyal yönden gelişimin sağlayan denge unsuru durumundadır (Arslan, 1998:5-6).

Çocukta dil kazanımına ilişkin birçok görüş ortaya konmuştur. Bu görüşler birbirlerinden farklı görünseler de esasında birbirlerini tamamlar özelliktedirler. Dil gelişimi ile ilgili bu kuramları dört kategoride toplayabiliriz.

1.1.1. Psikolengüistik Kuram

Biyolojik yaklaşım da diyebileceğimiz bu görüşün temel hipotezi, çocukların dil kurallarını uygulamak için doğuştan getirdikleri kapasiteleri olduğudur. İnsan yavrusunun, dil gelişimine güçlü bir yatkınlıkla ve konuşulanı hemen kapacak nörolojik

gizli güçle doğduğunu kabul eden Psikolinguistikçilere göre, insanın beyin ve sinirlerinin yapısı genetik olarak konuşmayı üretecek biçimdedir. Bu, bir bilgisayarın belli bir sistem dahilinde kendisine yüklenecek herhangi bir programı kabul etmeye hazır olması gibi düşünülebilir. İnsan zihni de herhangi bir dilin programını öğrenmeye elverişli bir donanıma sahiptir. Noam Chomsky ve Lenneberg doğuştanlık varsayımının tanınmış savunucularıdır.

Yeni öğrenilen bir ifade linguistik yapıda temel ve yüzeysel olmak üzere iki ayrı kısma sahip olur. Temel yapı kavramların düşünsel düzeyi ile ilgili iken yüzeysel yapı konuşulan sözcükleri içine alır. Önce kelimelerin anlamları kavranır daha sonra ise onlar yüzeysel olarak kullanılır (Erdem ve Akman, 2004:78).

Psikolinguistikçiler, bebeklerin dil yeteneğini doğuştan getirdiklerini düşünürler. Savundukları üretme kuramı, dilin kazanımında anne babanın ve çevrenin etkisini tartışmaz. Genellikle çocukların dört yaşına kadar çocukların dilin temelini attıklarını düşünmektedirler (Gander ve Gardiner, 2004:187-193).

1.1.2. Öğrenme Kuramı

Bu kurama Davranışçı Görüş de denmektedir. Bu kuramda çocukların sözel davranışları kazanmalarında anne baba ve çevrenin etkisi fazladır. Kısaca dil; taklit, alıştırma ve pekiştirme yollarıyla öğrenilmektedir.

Bu kuramın en önemli savunucusu Skinner'dir. A.Staats ise çocukların kelimelerin anlamını klasik koşullanma yoluyla öğrendiklerini ileri sürmüştür. Bebeklerin işittiklerini taklit ettikleri de düşünüldüğünde öğrenme kuramı anne babanın ve çevrenin dil gelişimindeki etkisini bir kere daha vurgulamış olur (Gander ve Gardiner, 2004:187-193).

1.1.3. Davranışçı Kuram

Bu kuramda dilin pekiştiricilerle öğrenildiği görüşü savunulur. Bebekler çevrelerinde duydukları seslere benzer sesler çıkardıklarında yetişkinler tarafından pekiştirilen sesler bebek tarafından yenilendiği düşünülür. Bu kuram dil gelişiminde sadece pekiştiricileri dikkate aldığı için hem bilişsel gelişimi, hem sosyal gelişimi göz önüne almamaktadır. Bu yönüyle bu kuramın dil gelişimini tam anlamıyla açıklayabildiği söylenemez.

1.1.4. Bilişsel Kuram

Bu kurama Etkileşimci Yaklaşım da denmektedir. Dil kazanımında katılım, olgunlaşma ve çevre etkileşimini savunur. Bilişsel görüş, çocukları, kavramaları ve anlayışları geliştiren ve sonra demek istediklerini söyleyen, sözcükleri ve cümle yapısını etkin olarak kapalı varlıklar olarak görmektedir. Çocuklar sözcükleri bulamadıklarında onları kendileri oluştururlar. Yapılan araştırmalar da bunu ortaya koymuştur (Tümekaya, 2005: 119).

Bilişsel kuramın en önemli temsilcisi, Jean Piaget'dir. Piaget ve diğer bilişselciler dili, tek başına ayrı bir fenomen olarak ele almazlar, tüm gelişim şemasının bir parçası olarak görürler.

1.2. Dil Gelişiminde Kelime Öğrenme Aşamaları

Bebeklerin ilk kelimelerini söylemelerinin ardından anlamlı, kurallı cümleler kurmaları epeyce zaman alır. Dil gelişim aşamalarında belirtilmiş olan tek sözcük dönemi bilişsel gelişimin de önemli göstergesidir. Bebeklerde konuşma, dünyanın her yerinde aynı yaşlarda başlamaktadır. İlk konuşmalar hece ve kelime uzunluğundadır. Kelimelerin söylenmesi kolaydır ve kelimeler anlamca somuttur. Bebekler genellikle 24 aylıkken 320, 30 aylıkken 570 kelime söyleyebilmektedir (İnanç ve diğ., 2004:158).

Dil gelişimi, bilişsel gelişimin önemli bir parçasıdır. Bilişsel gelişim ise olgunlaşma ve yaşantı kazanma arasındaki sürekli etkileşimin bir ürünüdür. Olgunlaşma daha çok fiziksel gelişimi ifade etmektedir. Olgunlaşmaya paralel olarak bilişsel gelişimde ilerleme olur. Yaşantı bireyin bilişsel gelişiminde etkilidir. (Akyol, 2003:46). Bunlara paralel olarak dil gelişimi ve kelime öğrenimi devam eder.

Çocukta kelime bilgisini gelişimi çeşitli aşamaları izlemektedir. Dale ve O'Rourke (Akt; Akyol, 2006:200-201) kelime öğrenmede dört aşama belirlemişlerdir:

1. Çocuk kelimeyi hiç görmemiştir.
2. Kelimeyi duymuş; ne anlama geldiğiyle ilgili hiçbir bilgisi yoktur.
3. Metin ortamı içerisinde karşılaşınca tanır, anlamı veya fonksiyonuyla ilgili açıklama yapar.

4. Kelimeyi tam ve doğru olarak bilir.

Öğretmenin çocuğun kelime bilgisinin ne derece olduğunu iyi tespit etmesi gerekir. Öğretimin de buna göre yapılması lazımdır. Aşağıda kelime bilgisinin olası gelişim aşamaları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 1: Kelime Bilgisinin Olası Gelişim Aşamaları

Çocuğun Kelime Bilgi Durumu	Öğretmenin Yapacağı İşler
1. Çocuk kelimeyi işitince bilir, ancak yazılı formu tanımaz.	Yazılışını öğretiniz.
2. Yazılı ve sözlü olarak kelimeyi bilir ancak kullanamaz.	Kelimenin yazılı ve sözlü dilde kullanımını örneklediriniz. Anlamları üzerinde durunuz. Çocuğu cesaretlendiriniz. Ve kelimeyi kullanmaya teşvik ediniz.
3. Kavramı bilir; ancak o kavramı karşılayan kelimeyi bilmez. Kavramın etiketini bilmez.	Kavramın etiketini öğretiniz ve kavramla ilişkilendiriniz.
4. Kelimeyle ilgili kısmi bilgiye sahip. Tanımı bilir; ancak farklı kullanımları bilmez.	Kelimenin farklı ortamlarda kullanılışını öğretiniz.
5. Kelimenin etiketini bilir; ancak kavramsal bir bilgiye sahip değildir. Kelimenin günlük anlamını bilir; ancak teknik anlamını bilmez.	Kelimeyi kavram olarak öğretiniz.
6. Kelime ne etiket ne de kavramsal olarak bilinmez.	Kelimenin etiketini ve kavramsal açılımını öğretiniz.

Kaynak: Akyol (2006:200-201)

1.3. Ana Dili ve Öğretimi

Ana dili insanın duygu ve düşüncelerini ifade ettiği, kültürünü aktardığı araç olması gibi nedenlerle insan yaşamında önemli bir yer tutar. Bu konuda çeşitli tanımlar yapılmıştır. Ana dilini, “insanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde öğrendiği dil” biçiminde tanımlanırken (Vardar, 2002:20), “başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinç altına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dil” (Aksan, 2000:81) biçiminde tanımlamaktadır. Bu dilin kuruluşu ve işleyiş şekli, insanın dünyasını oluşturur ve gelişimini sağlar (Ergenç, 1994:12).

İnsanların ilk öğrendikleri dil, kendi ana dilleridir. Aslında bu, öğrenmeden çok bir edinim ya da kazanımdır (Hengirmen, 1999:25-26). Aile ve yakın çevreden başlayan ana dili edinimi, okullarda sistemli hale getirilmektedir. Burada dilin kuralları ve doğru kullanımları bireylere kazandırılmaya çalışılmakta, ana diliyle anlama ve anlatma yeteneği kazandırılmaktadır (Demirel, 1999:12).

Ana dili, öğretimin ana noktasıdır. Bu öğretimin sistemli ve aynı zamanda doğal olması gerekir. “Çocuklar ana dillerini okula gelmeden önce nasıl öğreniyorlarsa, okulunu bitirip de hayata atıldıkları vakit nasıl öğreneceklerse, okulda da öyle öğrenmelidirler” (Baymur, 1948:10). Ana dili öğretimi, ayrı ayrı değil, bir bütün olarak ele alınmalıdır.

Türkçe’nin ana dili olarak öğretiminde amaç, dilin dört yönü olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Bireylerin, bu becerilerinin geliştirilmesiyle hem anlamaları hem de duygu ve düşüncelerini tam ve doğru olarak anlatmaları sağlanmaktadır (Kavcar ve diğ., 1995:6). Bu dört beceri, bir bütün olarak ele alınmaktadır. Kelime öğretimi bu bütünün bir parçasıdır. Çünkü anlama becerisindeki gelişme, kelime dağarcığını zenginleştirerek öğrencinin anlatma becerisini de iyi yönde etkilemektedir (Sever, 2000:24).

Ana dili öğretimi, ilköğretim birinci kademede başlamakta, sonra aşamalı olarak diğer dönemlerde geliştirilmektedir. İlköğretim döneminde ana dilini alışkanlık olarak kazanan bir öğrenci, daha sonraki dönemlerde bu dili, doğru ve etkili bir şekilde kullanır duruma gelecektir (Öz, 2001:3).

1.3.1. Ana Dili Öğretiminin Önemi

Ana dili insanın duygu ve düşüncelerini ifade ettiği, kültürünü aktardığı araç olması gibi nedenlerle insan yaşamında önemli bir yer tutar. Bu konuda çeşitli tanımlar yapılmıştır. Ana dilini (Vardar,1998:20) “İnsanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde öğrendiği dil” biçiminde tanımlarken, (Aksan, 2000:81) “Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevreden öğrenilen, insanın bilinç altına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dil” biçiminde tanımlamaktadır.

İnsanlar doğdukları andan itibaren dil mekanizmasıyla karşılaşmaktadırlar. Anne ile başlayan bu süreç yakın çevre ve okul ile ilerlemektedir. Dilin, bu yönlü gelişimini tamamladığı yaşantıların ilk yılları ile ilgili Özdemir ve Kahramanyol’un görüşlerine bir bakalım:

İnsanın dünyaya geldiğinde ilk iletişim kurduğu kişi annesidir. Dünyayı onun kucağında keşfeder. İlk duyduğu ses onun sesidir. Yetişkinlerdeki şive ve ağız izleri bu döneme kadar uzanmaktadır (Özdemir, 1983:20).

“Bilindiği üzere, ilk on yıl, insan hayatının en önemli dönemidir. Bu dönemdedir ki beyin denilen canlı bilgisayarın ana programlanması yapılır ve bu dönemdedir ki ruh ve beden sağlığının temelleri atılır. Bu dönemde milli benlik oluşur” (Kahramanyol, 2001:196).

İnsan, dili ile düşünür ve konuşur. Ana dili, insanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dildir. Önce, anneden ve yakın çevreden öğrenilen ana dili, kişinin toplumla olan bağlarının en önemli aracıdır. Ana dili öğretimi ise; “ Bireyin aile ve yakın çevresinden gelişi güzel kültürlenme süreciyle öğrenilen dilin, okullarda kasıtlı kültürlenme yoluyla dilin kurallarının ve doğru kullanımlarının bireylere kazandırılması etkinliğidir” (Demirel, 1993:3).

Altı yaşındaki bir çocuğun konuşma yetisi belirli bir seviyededir. Okula başlamak üzere olan bir çocuğun konuşma yeteneği ve sözcük hazinesi, çevresiyle anlaşmasında yeterli olabilir; fakat dili kullanma yeteneğini geliştirme, yaşadığı çevreyi kavramada, bilgiye erişmede kılavuzluk etmesi bakımından ana dili, eğitim kurumlarında öğrenilmekte ve

geliştirilmektedir. Bu aşamadan sonra eğitim programının planlaması dâhilinde kelime öğrenimi ve gelişimi gerçekleşmektedir.

Eğitimin amacı, çocuğu hayata hazırlamak, onu sosyalleştirmektir. Çocuğu hayata hazırlayıp sosyalleştirmede de ana dili kavramıyla karşılaşmaktayız. Ana dili eğitimini ne denli başarılı kılsak bireyi o denli iyi bir şekilde sosyalleştiririz. Eğitim programları, toplumun eğitim felsefesine, çağdaş hedefleri yakalamaya, öğrenmenin psikolojik temellerine, çocukların yaş gruplarının yeteneklerine ve alan uzmanlarının görüşlerine dayanarak öğrencilere istenilen yönde yeni davranışlar kazandırmayı ve geliştirmeyi amaçlar. Buradan hareketle eğitimin her aşamasında anlama ve anlatmayla karşılaştığımız için ana dili, eğitim dilinin temelini oluşturmaktadır.

“Ana dili eğitiminde üzerinde önemle durulması gereken husus, dilin mantık yapısının kavratılmasıdır. Dilin mantık yapısını kavrayamamış bir insan diline hâkim olamaz; dolayısıyla dili başarılı bir şekilde kullanamaz” (Karakuş, 2000:105).

Ana dili öğretimi, dinleme, konuşma, okuma ve yazma öğretimi olmak üzere dört temel etkinlikten oluşur. Bu etkinlikler, dilin yeterli bir şekilde öğretilmesi, kurallarını, yapı ve işleyişini uygulamalı olarak kavratmakla yapılır. Birbirine bağlı olarak yapılan bu etkinlikler, imla, dil bilgisi, kelime çalışmalarıyla desteklenerek eğitimin değişik aşamalarında sürdürülür.

1.3.2. İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrencilerin Ana Dili Gelişimi

“Gelişim, büyümeyi ve olgunlaşmayı da içeren geniş bir kavramdır. Büyüme daha çok biyolojik açıdan düşünülürken, olgunlaşma kişinin gizil güçlerinin ortaya koyması olarak anlaşılır. Gelişme ise bir yandan olgunlaşmayı kapsar, öte yandan kişinin çabasına bağlı değişiklikleri ifade eder” (Bacanlı, 1999:43).

Çocuklar ilköğretim ikinci kademeye geçtiklerinde gelişim bakımından erinlik öncesi dönemde dirler.

İlköğretimin ikinci kademesine denk gelen dönemde öğrenciler çocukluğun son dönemini yaşarlar. Bu dönemde zeka gelişimi sürer, duygu ve heyecan da gelişir.

Çocuklar uzun dikkat isteyen çalışmalardan hoşlanmazlar. Okuma ilgi ve düzeyi ayrılıklar ve değişimler gösterir. İkinci kademeye gelindiğinde öğrenci ilgisi gerçekler

üzerine odaklanır. Okuma isteği artar. Ansiklopedilerden, öğretici kitaplardan yararlanabilir; uzun yapıtları okumaya dayanamazlar. Kısa yazıları ararlar. Bu evrede zevkler, eğitim ve öğretim sorunları ayrılıklar ve aşamalar gösterir (Göğüş, 1978: 17-18).

Çocuklar ilköğretim ikinci kademede gelişim bakımından erinlik dönemindedirler. Erinlik (13-14 yaş), cinsiyet yeteneklerinin kazanıldığı dönemdir. Ortalama olarak kızlarda 12-13, erkeklerde 13-14 yaşlarında ortaya çıkmakta ve yarısı çocukluk yarısı ergenlik olmak üzere iki ile dört yıl sürmektedir.

Bu yaşlara olumsuz dönemde denir. Kızlar tembel, erkekler söz dinlemez, yaramaz olular. Bu evrede zekâ iyice gelişmiş bulunur. Bu evredeki, gözlemlerinden, deneylerinden yaşantılarından sonuç çıkarabilirler. Kuramsal konulara ilgileri artar. Okuduklarında duydukları heyecan, önceki yaşlara göre daha da artar. Bu heyecanla güzel kitapları aramaya okumaya başlarlar. Önceki evreye göre daha çok sosyalleşirlerse de beğenilmek isteği, benlik duygusu dolayısıyla çekingen, sıkıldırırlar.

Zihin geliştiği için okuyarak öğrenme yeteneği artık güvenilir bir düzeye gelmiştir. Genelme yeteneği artar. Genelme gücüyle ilmi gerçekleri ve bunlarla ilgili terimleri öğrenirler. Öğreten, okunan yazılardan ve kitaplardan yararlanarak etkili bir sözcük çalışmasına girebilir (Göğüş, 1978: 18-19).

İlköğretimin ikinci kademeye geçildiğinde, ana dili gelişimlerini henüz tamamlamamış olan öğrencilerin bu yeteneklerini geliştirmeye çalışırken uygulanacak yöntemlere, yapılacak etkinliklere temel olması bakımından bu gelişimin en belirli ilkeleri şunlardır (Göğüş, 1978: 28).

1. Ana dili gelişimi genel olarak fiziki, ruhi ve sosyal gelişime bağlıdır; başka bir deyişle çocuk büyüdükçe bilgisi artıkça ve çevresi genişledikçe dili zenginleşir.
2. Ana dilinde çeşitli bilgi, beceri ve yetenekler, aşama aşama ve sürekli bir gelişme gösterir; birden oluşmaz.

3. Beceri ve yetenek kazanırken bütün çocuklar özdeş belirtiler gösterirler: Çevresinden etkilenmek, edilgen sözcüklerini türüyle etkin yapmamak, sözle anlattığını yazıyla anlatmak gibi.
4. Çocukların ana dilindeki gelişim hızları birbirine benzemez, ana dilinde herhangi bir beceriyi değişik yaşlarda kazanırlar.
5. Ana dilinin değişik düzeylerinde ve evrelerinde gelişimi hızlandırmaya yarayan gereksinim, araç ve ilgiler çeşitlidir: Sözgelişi küçük yaşlarda okuma etkiliyken, sonra (ikinci kademedede) yazma, sözcük çalışmaları, daha ileri sınıflarda inceleme tartışma yararlı olur ve ilgi çeker. Bu nedenle gençleri her yaşta değişmez bir etkinliğe zorlamak doğru değildir.
6. Dil gelişiminin çeşitli evrelerinde gençlerin gereksindiği yardım ve kılavuzluk da değişiktir; söz gelişi okuma ya da yaratıcı yazılar yazma ilgisi duyan bir gencin kılavuz bulması kendisi için mutluluk vericidir.
7. Ana dili gücünün gelişme sınırı gencin ruh yapısı, çevrenin etki ve olanak sınırı dışına çıkamaz.

1.4. Kelime Öğretimi

1.4.1. Kelime ve Kavram

Kelime bir ses yönü bir de anlam yönü olan birimlerdir. Dilde anlamlı birer birim olan kelimeler, seslerden oluşur. Canlı ve cansız bütün varlıklar, kavramlar, hareketler, düşünceler, bu ses ve anlam yönü olan biçimlerle gösterilir. Kelime grupları ve cümleler, kelimelerden oluşur, yani kelimeler, anlamlı en küçük dil göstergeleridir; ama bu durum bütün kelimeleri içine almaz. Çünkü kelimelerin büyük bir bölümü anlamlı olmakla beraber tek başlarına anlamları yoktur. Bunlar, başka kelimelerle kullanıldığında anlam taşırlar (Ergin, 1993:91).

Kelime, dilin en önemli parçasıdır. Ses, anlam, dizin ve biçim yönü olan kelime konusunda çeşitli tanımlar vardır. Kelimenin “anlam taşıyan ve cümlenin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da sesler topluluğu” biçiminde tanım yapılabilir (Kantemir, 1997:178). Kelime ile kavram arasında yakın bir ilişki vardır. Kelime, söylendiğinde onu karşılayan kavram akla gelir. Bunların oluşması içinde nesnenin beyinde

tasavvurunun bulunması ve bunu ifade eden bir sözün olması gerekir (Alperen, 2001:39). Böylece beyindeki kavramlar, kelimeler yoluyla dile getirilmiş olur.

Ayrıca, kelimeler ananelerimizin devamı için vazgeçilmez unsurlardır. Kelimelere gerekli değerler verilmeyip sahip çıkılmazsa bir milletin miras kültürü bir nesilden bir nesile geçemez. İnsan neslinin devamı için kelimeler vazgeçilmez birer unsurdur (Başkan, 2003: 92).

Kelimeler metin içerisinde anlam kazandıkları gibi kelimelere gerekli değer de edebi eserlerde verilir. Türkçe'nin ilk edebi ürünleri olan Divanü Lügati't-Türk, Kutadgu Bilig gibi edebi eserlerden günümüze pek az kelimenin taşınması, bu eserlere dolayısıyla sözcük varlığımıza önem verilmediğini gösterir.

Bir insanın kullandığı kelimelerin tümüne kelime dağarcığı denir (Vardar, 1998:190). Kelime dağarcığının, insanların söyleneni anlamasında ve duygularını, düşüncelerini anlatmasında önemli bir işlevi vardır.

Kelime dağarcığı, bireyin öğrenme yaşantısı sonucunda bellekte depolanan birikimi ifade etmektedir (Güleryüz, 2002:13). Bunun için en verimli ortam, Türkçe dersleridir. Bu derste, kelime dağarcığını zenginleştirme çabaları ile öğrencilerin hem dili iyi kullanmaları hem de düşüncelerini geliştirmeleri sağlanır. Ayrıca, dil derslerinin öğretiminde de önemli bir işlevi vardır. Çünkü ‘‘yeterli bir sözcük dağarcığı olmayınca ne gramer, ne fonetik ne de iletişim çalışmaları yürütülebilir (Aygün, 1999:7).

Sözcük dağarcığı iki bölümde ele alınmaktadır. Birincisi, etkin veya aktif sözcük dağarcığı; ikincisi, edilgen veya pasif sözcük dağarcığıdır. Birinci tür sözcük dağarcığı insanların günlük hayatta kullandığı, ikincisi ise insanların anlamını bildiği; ama kullanmadığı sözcüklerden oluşmaktadır (Güleryüz, 2002:13).

Amerikalı öğrenciler üzerinde 1958’de yapılan bir araştırma sonucunda 6 yaş çocuklarının etkin sözcük dağarcığının 2600, edilgen sözcük dağarcığının 14700; 10 yaş çocuklarının etkin sözcük dağarcığının 5500, edilgen sözcük dağarcığının 34300 olduğu belirlenmiştir (Göğüş 1978:24). Bu sonuçlardan bireylerin edilgen sözcük dağarcığının, etkin sözcük dağarcığından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

1.4.2. Kelime Öğretiminin Önemi

Kelime öğretimi, çocuğun doğumundan sonraki ilk aylarda dil öğretimiyle birlikte yapılır. Başlarda çocuğun iletişim için dil öğrenimine yönelik yapılan etkinlikler aslında birer kelime öğretimidir. Çünkü dilde iletişim kelimelerle yapılır. Yaşamın ilk yıllarında yapılan yeni bir kelimenin öğretiminde çocuğun bir tarih, kimlik ve kültüre sahip olmadığı düşünülür. (Okur, 2007:42).

Kelime öğretimi okul öncesi dönemde aile tarafından “yetişkin-çocuk konuşması” aracılığıyla sağlanırken okul döneminde okumayı öğrendikten sonra ise daha çok okuma aracılığıyla sağlanır. (Ellay, 1989:81).

“Sokaktaki bir adamın, dağdaki bir çobanın, bir ilkokul, ortaokul veya lise öğrencisinin, bir üniversitelinin, mühendisin, doktorun, şoförün, bahçıvanın kelime serveti ve bu servetin kompozisyonu her birinde, öbürlerinde olduğundan farklıdır” (Tuna, 1961:398). İnsanın duyduğunu, okuduğunu anlayabilmesi; gördüklerini, düşündüklerini, hayallerini ve duygularını tam ve doğru olarak ifade edilebilmesi için zengin bir kelime kadrosuna ihtiyacı vardır. Okullarımızda eğitim ve öğretim gören öğrenciler, tahsil hayatı içinde günbegün gelişen bir kelime dağarcığına sahip olmalıdırlar. İnsanlar bildikleri kelime sayısı kadar akıllı, o oranda ifade gücüne sahip ve bilgilidir (Karakuş, 2000:127) .

“Çocuğun kelime dağarcığı, okulda zenginleşir. Özellikle, Türkçe dersinin türlü etkinlikleri; okuma, dinleme, anlama, anlatma çalışmaları, bu zenginleşmeyi hem bir sisteme bağlar hem de hızlandırır” (MEB, 2000:9). Kısacası bir öğrencinin kelime dağarcığı daha çok Türkçe dersinde öğrendiği kelimelerle zenginleşir.

Kelime öğretimi, anadili öğretiminin en önemli çalışmalarından biridir. Çünkü okuma, yazma, konuşma ve dinleme olarak belirtilen dört dilsel becerinin kazandırılması ile kelime dağarcığı arasında sıkı bir ilişki vardır. Öğrencilerin okuduklarını ve dinlediklerini anlamaları, kelimeleri doğru anlamlandırmalarına bağlıdır. Kelime dağarcıkları zengin kişilerin konuşma ve yazma becerilerini daha etkili işletmeleri doğaldır. Ayrıca kelime dağarcığının zenginliği öğrencilerin diğer derslerdeki başarısına da etki eder. Dolayısıyla özellikle anadili ders kitaplarında öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmeye yönelik çalışma ve alıştırmaların üzerinde durulmalı, bu

alışmalara önem verilmelidir. Türkçe eğitimin amaçlarından birinin; Türlü etkinlikler yoluyla öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmek olması da ders kitaplarında kelime dağarcığını geliştirme çalışmalarına önem verilmesi gerektiğinin başka boyutudur. Bununla birlikte, Türkçe dersi ğretmeni ders kitaplarında kelime çalışması yapmadan önce şu soruların yanıtları cevaplamalıdır:

1. Hangi sözcüklerin öğretilmesi gerekmektedir?
2. Bir kitapta, bir ders saatinde, bir okuma parçasında kaç sözcük öğretilecek?
3. Bilinmeyen ve öğretilecek sözcüklerin oranı ne kadar olacak?
4. Bu sözcüklerin ğretimi için ne kadar zaman ayırmalı?
5. Bunlar ne kadar sıklıkla tekrarlanacak ya da ne kadar sıklıkla tekrarlanırsa ğrenci bunları ğrenebilecek?
6. Kitapta ncelikli olarak hangi sözcükler öğretilecek? Bunların ğretiminde görsel materyallerden nasıl yararlanılacak?
7. Hangi tür sözcüklerin ğretiminde daha çok uygulamaya gereksinim vardır?
8. Öğretmen bu sözcükleri öğretirken kitabın iinden veya dışından ne çeşitlilikle ve miktarda beklenmeyen ek sözcük vermek zorunda kalacaktır? (McCullough, 1974: 58-74).

Türkçe ders kitabında sözcük ğretiminde düşünülmesi gereken ilk nokta, hangi sözcüklerin ğretileceğidir. Bunun yanıtı da öğretilecek sözcüklerin öğrencilerin ‘‘günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri ve asıl önemlisi, kendi düşüncelerini, duygularını, dileklerini yaş ve düzeylerine göre ayrıntıları ile, incelikleri ile anlatabilmelerinde işe yarayacak, kullanacakları sözcükler, sözcük grupları, deyimler, terimler vb. olmalıdır (Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı, 1988:71).’’ Bunun için de öğrencilerin o yaş düzeyine göre söz varlıklarının bilinmesi gerekmektedir.

Günümüzde Türkçe için belirli yaşlardaki çocukların sözvarlığının ne olduğu, bunların hangilerinin etkin sözvarlığı, hangilerinin edilgin sözvarlığını kapsadığı konusunda pek çalışma yoktur. Ayrıca belirli yaş gruplarındaki öğrencilerin sözcük kullanım sıklığının

bilinmemesinden dolayı Türkçe ders kitabına seçilen sözcükler yazarların kendi deneyimine kalmaktadır. Tabii ders kitaplarında sözcük çalışması yapmadan önce en çok kullanılan sözcükleri seçmek bir ilke olarak benimsenmelidir. Fakat, “en çok kullanılan sözcükler hangileridir? ” sorusunun yanıtı pek yoktur.

Anadili ders kitapları oluşturulurken sözcük sayımlarından yararlanılmalı, hangi sözcüklerin öğretime yer verileceği, bir parçada kaç sözcüğün bulunması gerektiği, bunların ne kadarının yeni sözcük, ne kadarının farklı sözcük olacağı bilinmeli ve ders kitapları bu yaklaşıma göre hazırlanmalıdır.

1.5. İlköğretimde Yenilenen Eğitim Programı

Öğrencilerin edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmeleri, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, bir grup içerisinde beraber çalışma bilinç ve cesaretine ulaşmaları, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmaları, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları Türkçe Dersi Eğitim Programı’nın temel amaçlarını oluşturmaktadır.

Öğrenme sürecinin başarıya ulaşması için, öğrencilerin biyolojik, psikolojik ve zihinsel özelliklerinden kaynaklanan bireysel farklılıklarının dikkate alınması gerekir. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda, bireysel farklılık ve ilgilere yönelik olarak öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlik ve çalışmalar yer almaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilerin, Türkçe ile ilgili becerileri zevkli bir öğrenme ortamında kazanmaları amaçlanmaktadır.

Öğrenmeyle ilgili yapılan araştırma ve gözlemlerde, uygulamayla edinilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dil öğretiminde daha somut olarak gözlenebilir. Bütün öğrenme etkinliklerinde olduğu gibi Türkçe dersinde de öğrenciyi etkin hâle getirmek, eğitim sürecinde öğretmeni rehber kılmak çağdaş eğitimin geldiği önemli bir noktadır. Öğretmen, bu süreç içinde öğrencileri deneyerek öğrenmeye, muhakeme gücünü geliştirmeye ve iş birliğine özendirmeli; öğrencinin birikim, düzey ve ilgilerini dikkate alan, öğrenme etkinliklerine isteyerek katıldığı bir ortam sağlamalıdır.

1.5.1. Programdaki Temel Yaklaşım

Türkçe Dersi Eğitim Programı'nda öğrencilerin kazanımlar ve etkinlikler yoluyla dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmeleri, dilimizin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanmaları hedeflenmektedir. Böylece öğrenciler, dil sevgisi ve bilinci kazanarak öğrenme sürecinde daha verimli olacak, kendilerini hayata ve geleceğe hazırlayacak birikimi edineceklerdir.

Türkçe Dersi Eğitim Programı'yla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Türkçe Dersi Eğitim Programı'nda, kazanılan beceri ve bilgilerin daha verimli ve kalıcı olmasını sağlamak için çeşitli etkinliklere yer verilmiştir.

Türkçe Dersi Eğitim Programı'nda yaklaşım olarak, öğrenme sürecinde öğrencinin birikim ve deneyimlerinden hareketle sorunlara çözümler üretmesini, öğrenme- öğretme etkinliklerinde öğrencinin gelişim düzeyinin dikkate alınmasını, dolayısıyla değerlendirmede öğretim sürecindeki gelişimin de önemli olduğu benimsenmiştir. Bu yaklaşımın temel hedefi, öğrencinin öğretmen rehberliğinde; etkili iletişim kurması, grup çalışmalarına katılması, öğrendiklerini aşamalı bir biçimde inşa etmesidir.

1.5.2. Programın Yapısı

Türkçe Dersi Eğitim Programı, “genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları ile dil bilgisi ve bu öğrenme alanlarına yönelik belirlenmiş kazanımlar, etkinlik örnekleri ile açıklamalar”dan oluşmaktadır.

1.5.3. Öğrenme Alanları

Türkçe Dersi Eğitim Programı, “okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma öğrenme alanları ile dil bilgisinden oluşmaktadır. Bu öğrenme alanları hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirilmiştir.

1.5.3.1. Dinleme/İzleme

Dinleme/izleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir. Görsel ve işitsel araçların hayatın her alanında giderek yaygınlaşması ve bu araçların eğitimde kullanılması etkili bir dinleme/izleme eğitimi gerekli kılmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesiyle, öğrencilerden dinlediklerini/izlediklerini sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişkilendirme, eleştirme ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst becerileri gerçekleştirmesi beklenmektedir (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006:1-4).

1.5.3.2. Konuşma

Konuşma; bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve birikimlerini paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlayan en etkili araçtır. Programda, konuşma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin Türkçenin estetik zevkine vararak ve zengin söz varlığından faydalanarak kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmeleri, sosyal hayatta karşılaştıkları sorunları konuşarak çözebilmeleri, yorumlayıp değerlendirebilmeleri amaçlanmaktadır (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006:1-4).

1.5.3.3. Okuma

Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma öğrenme alanıyla, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır.

Programda, okuma becerisini geliştirmek amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Etkinliklerde kullanılacak metinlerin, Türkçeyi bütün zenginlikleriyle ve doğru bir şekilde yansıtması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle derslerde işlenecek

metinlerin taşınması gereken özellikler programda belirtilmiştir. Programda yer alan okuma öğrenme alanında; okuma kuralları, okunan metinlerin anlaşılması ve çözümlenmesi, anlamlandırılması, okunan metinlerin değerlendirilmesi ve okumanın bir alışkanlık hâline dönüştürülmesine yönelik olarak çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz varlığını zenginleştirmeye ve araştırmaya yönelik olarak verilen başlıklar, bütün kelime becerilerini kapsayan bir önem arz etmektedir.

Okuma becerisinin hayatın bütün aşamalarına yayılan bir alışkanlık hâline getirilmesi amacıyla hazırlanan etkinlik örnekleri ve formları, hem okuma sürecinin değerlendirilmesine hem de öğrencilerin kelime gelişimini izlemeye yardımcı olacaktır (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006:1-4).

1.5.3.4. Yazma

Yazılı anlatım, bireyin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde ve iletişim kurmasında en etkili araçlardan biridir. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olur (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006:1-4).

1.5.3.5. Dil Bilgisi

Dil bilgisi; bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma öğrenme alanlarını destekleyen kurallar bütünüdür. Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi kuramsal bilgilere değil, uygulamaya dayanmalıdır. Bu amaçla dil bilgilerinin öğretiminde, kuralların verilmesinin yanında, bu kuralların kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamaları amaçlanmıştır (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006:1-4).

BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada; Türkçe programına göre hazırlanan 6.sınıf ders kitaplarındaki kelimelerin öğretiminde kullanılan etkinliklerin etkililiği sorgulanacağından; yapılacak araştırma deneme modelidir. Bu modelin türü olan “ön test ve son test kontrol gruplu model” esas alınmıştır. Ön test ve son test kontrol gruplu modelde yansız belirlenen iki grupta (deney ve kontrol grubu) deney öncesi ve sonrası ölçmeler yapılır (Karasar, 1998:97).

2.2. Evren ve Örneklem

2008-2009 öğretim yılında hizmet veren Kocaeli ili sınırları içinde yer alan, ilköğretim okullarında okuyan tüm 6.sınıf öğrencileri, evreni oluşturmaktadırlar.

Çalışmanın örneklemini, Gölcük/Kocaeli’de seçilen Barbaros İlköğretim Okulu’nun rasgele seçilen iki ayrı şubedeki 6.sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

2.3.1. Veri Toplama Araçları

2.3.1.1. Anket

Anketler, kaynak kişilerden; inanç, görüş, düşünce; tutum-davranış ve tercihlerle ilgili gerekli bilgileri sorularla toplama yoludur (Balcı, 2001:158-159).

Bu araştırmadaki anketler de uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş ve ankette öğrencilere; kişisel bilgilerine (cinsiyet, okul öncesi eğitim alıp almadığı, ebeveynin eğitim durumu ve mesleği, odasını bulunup bulunmadığı gibi) dair sorular ve kelime hazinesini ölçmeye yönelik sorular yöneltilmiştir.

Aile bireylerinin eğitim durumu, evde konuşulan dilin zenginliği, kişinin yeteneği ile karşılaştığı çeşitli öğrenmeler anket sorularının hazırlanmasında dikkate alınmıştır.

2.3.1.2. Sözcük Testleri

Sözcük bilgisini ölçmek için araştırmacılar sürekli ölçme yöntem ve tekniklerini geliştirmektedir. Çoktan seçmeli ölçme tekniği bazı uzmanlarca tartışmalı olsa da yaygın kullanılan bir yöntemdir. Çoktan seçmeli test tekniği ve evet-hayırlı soru tekniği kısmi sözcük bilgisini ölçmeyeceği için tesadüfî başarıya daha fazla imkan sağlar (Akyol, 2007: 145).

Bu araştırmada öğrencilerin sözcük bilgilerini sağlıklı ölçebilmek ve tesadüfî başarıya da imkân sağlamamak için çoktan seçmeli ve evet–hayır’lı testler kullanılmamıştır. Öğrencinin kendisinin yazdığı ve tarafımızca da ona göre değerlendirilen bir ön test-son test ile daha önce öğrendiklerini hatırlamaya, çağrışım yapmaya ve mantığını kullanmaya dayalı karma bir test olan genel son test uygulanmıştır.

2.3.1.3. Ön Test ve Son Test

Öğrencinin kavram bilgisi, öğretmen tarafından kavramın tanımı veya bazı özellikleri belirtilerek öğrencinin o kavramı bilip bilmediği ön test yoluyla ölçülebilir. Aynı şekilde bilinmeyen sözcük ve kavramların unutulup unutulmadığı da son test ile ölçülebilir (Martorella, 1972:41). Bunu tespit etmek için de ön test ile son testteki ölçme tekniği aynı olmalı; tesadüfî başarıya imkân verilmemelidir.

Bu araştırmada, öğrencilerin sözcük ve kavram bilgisindeki durumu dikkate alınarak ‘derecelendirme ölçeği’ kullanılmıştır. Çünkü son testte öğrencinin ‘a’ sözcüğünü ne derecede (tam biliyor/kısmen biliyor/bilmiyor/başka anlamını biliyor/gerçek ve mecaz anlamını biliyor) bildiği ve son teste de bilme derecesinde bir değişikliğin olup olmadığı sadece ‘derecelendirme ölçeği’ ile tespit edilebilir. Bir sözcüğün dört bilinebilirlik seviyesi vardır (Dale, 1965:895-901);

1. Sözcüğü hiç görmedim,
2. Duydum ama anlamını bilmiyorum,
3. Metin içinde kullanabilirim/şu kelimelerle ilişkilendirebilirim,
4. Birden çok, anlamını biliyorum.

McKeown (Akt.Ash ve diğ., 2003) da ‘bilinmeyen’ ‘tanıdık’ ‘tam bilinen’ şeklinde üçe ayırmıştır.

2.3.1.4. Genel Son Test

Doğru–yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, kısa cevaplı türden son test uygulanarak da kavram öğretiminin gerçekleşip gerçekleşmediği ölçülebilir (Merill vd., 1992, Arends, 1998:301). Çoktan seçmeli soruların bulunduğu, eş anlamlıların fark edilmesiyle ve sözcük tanımıyla sözcük bilgisini ölçen bir test ile sözcük hazinesinin ölçülebileceğini iddia etmiştir.

Bu araştırmada deney grubunda parça kitaba uygun bir şekilde işlendikten sonra deney ve kontrol gruplarına içinde ‘evet-hayır’ ‘boşluk doldurma’ ‘çoktan seçmeli’ ‘eşleştirme’ ‘karşılık bulma/yazma’ya dayalı bir test uygulanmıştır.

Bu çalışmamda öncelikle birbirlerine denklikleri çok yakın iki sınıf belirledim. Bu denkliklerini de öğrenci tanıma anketiyle destekledim. 1. sınıfımız kontrol grubunu 2. sınıfımızda deney grubunu oluşturdu.

Kontrol grubuna klasik usul diye tabir ettiğimiz kelime öğretim yöntemi uygulanırken, deney grubuna yeni müfredatın kapsamına göre belirlenen etkinlik kitabındaki aktivitelerle kelime öğretimi uygulandı. Her iki sınıfımıza da bu uygulamalar dört metin üzerinden yapıldı. Metinlerimiz sırasıyla; ‘Bayrak’, ‘Beypazarı’, ‘Eskici’, ‘Atatürk’ten Anılar’ dır.

Her metinden önce kontrol ve deney grubumuza ön test diye ifadelendirdiğimiz testlerimiz uygulanmıştır. Şimdi bunları daha ayrıntılı bir şekilde açıklayalım. ‘Bayrak’ metniyle ilgili ön testimizde; etkinlikler kitabındaki öğrenciye öğretilmek üzere belirlenen kelimeler yer almaktadır. İlgili etkinlikte de öğrenimi hedeflenen dört kelime bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla: Keder, kızıl, süzgün, sığınmak. Tezimizin amacı çeşitli etkinliklerin öğrencilerin kelime öğrenimlerini nasıl etkilediğini tespit etmek olduğundan; kitap içerisindeki etkinliklerde yer alan kelimeler dışına çıkmadım.

Ön testlerimizin amacı; her iki grubumuzun da bu kelimeleri daha önceki yaşantılarına da dayanarak ne kadar bildiklerinin ölçülmesidir. Son testlerimizle de başlangıçtaki bilgilerine kelime öğrenim süreçlerinin nasıl etki ettiğinin bulunması hedeflenmektedir.

Deney ve kontrol grubumuza uyguladığımız ön testlerimizde ders kitabının kelime etkinliklerinde yer alan kelimeler sütunlar halinde yer almaktadır. Her kelimenin karşısında ‘Bilmiyorum’ Kelimeyi duydum ama hatırlamıyorum. Şu kelimelerle ilişkilendirebilirim’, ‘Kelimeyi biliyorum anlamı şöyledir.’, başlıkları altında üç tane hanemiz vardır. Öğrenci kelimelerle ilgili bilgisine göre bu üç kutucuktan bir tanesini ‘x’ işareti ile işaretlemektedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi ‘Bilmiyorum’ için 1 puan, ‘Kelimeyi duydum ama hatırlamıyorum. Şu kelimelerle ilişkilendirebilirim’ için 2 puan ‘Kelimeyi biliyorum anlamı şöyledir.’ için 3 puan verildi. Puanlama bittikten sonra her öğrencinin aldığı toplam puan öğrencinin hanesine yazıldı.

Ön test işlemi bittikten sonra rutin ders işleme sürecine geçildi. Kontrol grubuna belirlediğimiz kelimeler sözlükten buldurulup cümle içinde kullanıldı. Deney grubumuza ise etkinlik kitabımızda yer alan kelimelerle ilgili etkinlik yaptırıldı.

Metni işleme süreci bitiminde son test olarak isimlendirdiğimiz testlerimiz öğrencilere dağıtıldı. Ön testte yapılan puanlamanın aynısı son testler için de uygulandı.

Yedi ders saatlik bir aradan sonra (kelime öğretimi dışında yapılan diğer etkinlikler için ayrılan süre) ikinci metnimizin işlenmesine geçildi. İkinci metnimiz ‘Beyazarı’ isimli metindir. ‘Beyazarı’ metniyle ilgili ön testimizde; etkinlikler kitabında öğrenciye öğretilmek üzere belirlenen kelimeler yer almaktadır. İlgili etkinlikte de öğrenimi hedeflenen on dört kelime bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla: Kızılımsı, bürgü, römork, semer, mes, ahi, virtan, dost canlısı, merdiven dayamak, yüreğini daraltmak, civar, humma, ırgat, telkari. Tezimizin amacı çeşitli etkinliklerin öğrencilerin kelime öğrenimlerini nasıl etkilediğini tespit etmek olduğundan; kitap içerisindeki etkinliklerde yer alan kelimeler dışına çıkmadım.

Ön testlerimizle öğrencilerin bahsi geçen on dört kelimeyi ne kadar bildikleri ölçülmüştür. Akabinde yukarıda ayrıntılı bir şekilde ifade edilen son testlere geçilmiştir. Aynı yöntemle yapılan puanlama sonuçları kaydedilmiştir.

Sekiz ders saatlik bir süreden sonra üçüncü metnimiz olan ‘Atatürk’ten Anılar’ metninin okumasına geçildi. Okuma bitiminde kelime öğretimi etkinliklerinde yer alan ‘söylev, tatmin etmek, mülayim, kanaat, husus, belde, ilişmek, ziyade’ kelimeleriyle ilgili ön testler her iki grubumuza da uygulandı. Ön test işlemi bittikten sonra rutin ders işleme

sürecine dönüldü. Kontrol grubuna belirlediğimiz kelimeler sözlükten buldurulup cümle içinde kullanıldı. Deney grubumuza ise etkinlik kitabımızda yer alan kelimelerle ilgili etkinlik yaptırıldı. Metni işleme süreci bitiminde son test olarak isimlendirdiğimiz testlerimiz öğrencilere dağıtıldı. Ön testte yapılan puanlamanın aynısı son testler için de uygulandı. Yapılan ölçüm öncekiler gibi kaydedildi.

2.3.1.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin çözümlenmesinde ağırlıklı olarak nicel çözümleme teknikleri kullanılmıştır. Uygulamada öğrencilerin anket, ön test ve son testte verdikleri cevaplar bilgisayara girilerek elde edilen veriler paket programdan da yararlanılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada deney ve kontrol gruplarında bulunan deneklerin okuma parçalarından elde ettikleri ön test ve son test ortalamalarının karşılaştırılmasında kovaryans analizi kullanılmıştır. Ayrıca deney ve kontrol gruplarında bulunan deneklerin okuma parçalarından elde ettikleri ön test ve son test ortalamalarının cinsiyet, anasınıfı eğitimi görme/görmeme ve kitap sahibi olma/olmama değişkenleri açısından farklılıkların incelenmesinde iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi olan “t” testi, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba meslek durumu ve kardeş durumu gibi değişkenler açısından farklılıkların incelenmesinde ise ANOVA kullanılmıştır.

2.4. Tanımlar

Anlama: “Yazının ya da konuşmanın ne demek istediğini algılamak.” (Göğüş 1978:71)

Öğrenme: “Bireyin çevresi ile etkileşimi sonucunda oluşan kalıcı davranış değişmesi” (Bilen 1999:37)

Kavrama: “Bilginin neden, niçin, nasıl sorularına dönük yanıtların verilmesi, geçmişe dönük vardamaların, geleceğe dönük yordamların yapılması” (Güleryüz 2002:6). Bir başka deyişle öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasıdır.

Kontrol Grubu: Klasik yönteme göre kelime öğretiminin yapıldığı grup.

Deney Grubu: Yeni müfredata göre Türkçe ders kitaplarında yer alan kelime öğretimi etkinliklerinin bire bir uygulandığı grup.

Geleneksel Yöntem: Kelimenin anlamının direkt olarak öğretmen tarafından söylendiği, ezberciliğin ön planda olduğu yöntemdir.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR

Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin cinsiyet, ana sınıfı eğitimi alıp almama, babanın ve annenin öğrenim durumu, baba mesleği, kardeş sayısı ve evde kitap bulunup bulunmama gibi çeşitli değişkenler açısından demografik bilgileri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişken		Kontrol	Deney	Toplam
Cinsiyet	Kız	15	16	31
		48,4	51,6	100
	Erkek	16	15	31
		51,6	48,4	100
Ana Sınıfı	Evet	10	6	16
		62,5	37,5	100
	Hayır	21	25	46
		45,7	54,3	100
Baba Öğrenimi	Okula gitmemiş	10	8	18
		55,6	44,4	100
	İlkokul	9	7	16
		56,3	43,8	100
	Ortaokul	12	16	28
		42,9	57,1	100
Anne Öğrenimi	Okula gitmemiş	13	16	29
		44,8	55,2	100
	İlkokul	11	8	19
		57,9	42,1	100
	Ortaokul	7	7	14
		50,0	50,0	100

Tablo 2'nin devamıdır.

Baba Meslek	İşçi	12	17	29
		41,4	58,6	100
	Emekli	3	2	5
		60,0	40,0	100
	Memur	5	4	9
		55,6	44,4	100
	Çiftçi	1	0	1
		100,0	0	100
	Serbest meslek	2	2	4
		50,0	50,0	100
	İşsiz	8	6	14
		57,1	42,9	100
Kardeş Sayısı	Kardeş yok	3	1	4
		75,0	25,0	100
	2 kardeş	15	14	29
		51,7	48,3	100
	3 veya daha fazla	13	16	29
		44,8	55,2	100
Kitap	Evet	19	24	43
		44,2	55,8	100
	Hayır	12	7	19
		63,2	36,8	100

Tablo 2 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin tüm değişkenler açısından birbirine denk sayılabilecek yakınlıkta oldukları görülmektedir. Buna göre deney ve kontrol grupları deneysel çalışma öncesinde bağımlı değişkeni etkileyebilecek çok büyük bir faktörün olmadığı söylenebilir.

3.1. Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime deney/kontrol grupları ön test ön test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar Tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 3. Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Ön test		Son test	
Grup	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kontrol	17,68	3,94	18,42	3,81
Deney	17,06	3,83	20,23	4,71

Tablo 3’de görüldüğü gibi, deney grubu Beypazarı ön test puan ortalaması 17,06, kontrol grubu ön test puan ortalaması ise 17,68 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 18,42, kontrol grubunda 20,23 olarak bulunmuştur. Beypazarı okuma parçası deney ve kontrol grupları ön test ortalamaları arasında küçük de olsa bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi

Kaynak	Type III Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Etki büyüklüğü
Düzeltilmiş model	811,621(b)	2	405,811	70,435	.000	.71
Kesme noktası	32,862	1	32,862	5,704	.020	.09
Beypazarı ön test	761,041	1	761,041	132,09	.000	.69

Tablo 2'nin devamıdır.

Grup	86,404	1	86,404	14,997	.000	.20
Hata	339,927	59	5,761			
Toplam	24300,000	62				
Düzeltilmiş Toplam	1151,548	61				

Tablo 4'e göre, ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının Beypazarı okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F_{1,59}: 14,997, p<001$). Beypazarı okuma parçasından elde edilen ön test puan ortalamaları kontrol edildiğinde kestirilen son test puan ortalamaları deney grubu için $\bar{x} = 20,51$, kontrol grubu için $\bar{x} = 18,14$ olarak kestirilmiştir. Bu sonuç deney grubunun Beypazarı okuma parçasından daha yüksek puan aldığını göstermektedir.

3.2. Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime deney/kontrol grupları ön test son test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5. Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Ön test		Son test	
Grup	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kontrol	7,9677	2,65	8,45	2,90
Deney	7,2903	2,39	8,94	2,10

Tablo 5'de görüldüğü gibi, deney grubu Bayrak ön test puan ortalaması 7,29, kontrol grubu ön test puan ortalaması ise 7,97 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 8,94, kontrol grubunda 8,45 olarak bulunmuştur. Son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6. Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi

Kaynak	Type III Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Etki büyüklüğü
Düzeltilmiş model	162,816(b)	2	81,408	21,408	.000	.42
Kesme noktası	84,959	1	84,959	22,341	.000	.28
Bayrak ön test	159,187	1	159,187	41,861	.000	.42
Grup	12,891	1	12,891	3,390	.071	.05
Hata	224,362	59	3,803			
Toplam	5073,000	62				
Düzeltilmiş toplam	387,177	61				

Tablo 6'ya göre, ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının Bayrak okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F_{1:59}: 3390, p>.001$).

Deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmaması sebebiyle deney ve kontrol gruplarının ön test-son test puanları arasındaki fark bağımlı örneklem t testi ile karşılaştırılmıştır. Bağımlı örneklem t testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farka İlişkin Bağımlı Örneklem T Testi Puanları

Grup	Fark Ortalaması	Ss	t	sd	P
Kontrol	-,48387	2,17364	-1,239	30	.225
Deney	-1,64516	2,09043	-4,382	30	.000

Tablo 7 incelendiğinde kontrol grubunun Bayrak okuma parçasından elde ettikleri ön test son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı

görülmektedir. Deney grubunun bu okuma parçası ön test-son test puan farkının anlamlı olduğu Tablo 7’de görülmektedir.

3.3. Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime deney/kontrol grupları ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar Tablo 8’de görülmektedir.

Tablo 8. Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Ön test		Son test	
Grup	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kontrol	6,22	2,78	7,00	2,44
Deney	4,87	1,43	7,94	2,25

Tablo 8’de görüldüğü gibi, deney grubu Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalaması 4,87, kontrol grubu ön test puan ortalaması ise 6,22 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 7,94, kontrol grubunda 7,00 olarak bulunmuştur. Eskici okuma parçası deney ve kontrol grupları ön test ortalamaları arasında küçük de olsa bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi

Kaynak	Type III Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Etki büyüklüğü
Düzeltilmiş model	206,533(b)	2	103,267	44,504	.000	.60
Kesme noktası	72,480	1	72,480	31,237	.000	.35
Eskicion	192,969	1	192,969	83,163	.000	.59
Grup	58,516	1	58,516	25,218	.000	.29
Hata	136,902	59	2,320			
Toplam	3801,000	62				
Düzeltilmiş toplam	343,435	61				

Tablo 9’a göre, ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının Eskici okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak ($F_{1;59}$: 25,218, $p<001$) anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Eskici okuma parçasından elde edilen ön test puan ortalamaları kontrol edildiğinde kestirilen son test puan ortalamaları deney grubu için $\bar{x} = 8,49$, kontrol grubu için $\bar{x} = 6,45$ olarak kestirilmiştir. Bu sonuç deney grubunun Eskici okuma parçasından daha yüksek puan aldığını göstermektedir.

3.4. Atatürk’ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular

Atatürk’ten Anılar okuma parçasına ait kelime deney/kontrol grupları ön test ön test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar Tablo 10’da görülmektedir.

Tablo 10. Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Ön test		Son test	
Grup	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kontrol	8,90	1,53	9,39	1,58
Deney	9,61	2,04	13,64	4,07

Tablo 10'da görüldüğü gibi, deney grubu Atatürk'ten Anılar ön test puan ortalaması 9,61, kontrol grubu on-test puan ortalaması ise 8,90 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 13,64, kontrol grubunda 9,39 olarak bulunmuştur. Atatürk'ten Anılar okuma parçası deney ve kontrol grupları ön test ortalamaları arasında küçük de olsa bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Deney/Kontrol Grupları Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi

Kaynak	Type III Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Etki büyüklü ğü
Düzeltilmiş model	599,558(b)	2	299,779	69,110	.000	.70
Kesme noktası	,178	1	,178	,041	.840	.00
Atatürk'ten Anılar	318,526	1	318,526	73,432	.000	.55
Grup	167,639	1	167,639	38,647	.000	.39
Hata	255,926	59	4,338			
Toplam	9078,000	62				
Düzeltilmiş toplam	855,484	61				

Tablo 11'e göre, ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının Atatürk'ten Anılar okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F_{1,59}: 38,647, p<001$). Atatürk'ten Anılar okuma parçasından elde edilen ön test puan ortalamaları kontrol

edildiğinde kestirilen son test puan ortalamaları deney grubu için $\bar{x} = 13,19$, kontrol grubu için $\bar{x} = 9,84$ olarak kestirilmiştir. Bu sonuç deney grubunun Atatürk'ten Anılar okuma parçasından daha yüksek puan aldığını göstermektedir.

3.5. Tüm Okuma Parçalarından Elde Edilen Toplam Ön Test Son Test Karşılaştırma Puanlarına İlişkin Bulgular

Deney/kontrol gruplarının tüm okuma parçalarından elde ettikleri toplam ön test ön test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ortalama ve standart sapmalar Tablo 12'de görülmektedir.

Tablo 12. Deney/Kontrol Gruplarının Tüm Okuma Parçalarından Elde Ettikleri Toplam Ön Test ve Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Grup	Ön test		Son test	
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kontrol	40,77	6,26	43,26	5,73
Deney	38,84	6,43	50,74	9,44

Tablo 12'de görüldüğü gibi, deney grubu toplam ön test puan ortalaması 38,84, kontrol grubu ön test puan ortalaması ise 40,77 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 50,74, kontrol grubunda 43,26 olarak bulunmuştur. Toplam okuma parçası deney ve kontrol grupları ön test ortalamaları arasında küçük de olsa bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Deney/Kontrol Gruplarının Tüm Okuma Parçalarından Elde Ettikleri Toplam Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait Kovaryans Analizi

Kaynak	Type III Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Etki büyüklü ğü
Düzeltilmiş model	2891,118(b)	2	1445,559	52,104	.000	.64
Kesme noktası	166,903	1	166,903	6,016	.017	.09
Atatürk'ten Anılar	2022,989	1	2022,989	72,917	.000	.55
Grup	1296,334	1	1296,334	46,725	.000	.44
Hata	1636,882	59	27,744			
Toplam	141486,000	62				
Düzeltilmiş toplam	4528,000	61				

Tablo 13'e göre, ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının toplam okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F_{1;59}: 46,725, p<001$). Deney/kontrol gruplarının tüm okuma parçalarından elde edilen toplam ön test puan ortalamaları kontrol edildiğinde kestirilen son test puan ortalamaları deney grubu için $\bar{x}=51,53$, kontrol grubu için $\bar{x}= 42,38$ olarak kestirilmiştir. Bu sonuç deney grubunun Toplam okuma parçasından daha yüksek puan aldığını göstermektedir.

3.6. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Cinsiyet Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından kız ve erkek öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde İki Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk'ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından kız ve erkek öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 14. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Cinsiyet	Ort.	Ss	t	Sd	p
Beypazarı	Kız	18,42	4,39	2,203	60	.052
	Erkek	16,32	2,97			
Bayrak	Kız	8,23	2,29	1,896	60	.063
	Erkek	7,03	2,65			
Eskici	Kız	5,29	2,33	-,884	60	.380
	Erkek	5,81	2,27			
Atatürk'ten Anılar	Kız	9,23	1,63	-,138	60	.891
	Erkek	9,29	2,04			
Tüm Okuma Parçaları	Kız	41,16	6,35	1,700	60	.094
	Erkek	38,45	6,20			

Tablo 14’de cinsiyet değişkeni açısından kız ve erkek öğrencilerin Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.7. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Cinsiyet Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından kız ve erkek öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde İki Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk’ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından kız ve erkek öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 15. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Cinsiyet	Ort.	Ss	t	Sd	p
Beypazarı	Kız	20,23	5,08	1,660	60	.103
	Erkek	18,42	3,29			
Bayrak	Kız	9,39	2,38	2,238	60	.029
	Erkek	8,00	2,50			
Eskici	Kız	7,74	2,35	,909	60	.367
	Erkek	7,19	2,40			
Atatürk'ten Anılar	Kız	11,97	3,87	,949	60	.347
	Erkek	11,06	3,62			
Tüm Okuma Parçaları	Kız	49,32	8,84	2,188	60	.033
	Erkek	44,68	7,85			

Tablo 15’de cinsiyet değişkeni açısından kız ve erkek öğrencilerin Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından kız ve erkek öğrenciler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($t_{0,05: 60} = 2,238$). Bu farklılık kız öğrencilerin puan ortalamalarının ($\bar{X}=9,39$, $Ss=2,38$), erkeklerin puan ortalamalarından ($\bar{X}=8,00$, $Ss=2,50$) fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bulguya göre kız öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek oldukları söylenebilir. Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından da kız ve erkek öğrenciler arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($t_{0,05: 60} = 2,188$). Bu farklılık kız öğrencilerin puan ortalamalarının ($\bar{X}=49,32$, $Ss=8,84$), erkeklerin puan ortalamalarından ($\bar{X}=44,68$, $Ss=7,85$) fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bulguya göre kız öğrencilerin tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek oldukları söylenebilir.

3.8. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimi Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından anasınıfı eğitimi gören ve görmeyen öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde İki Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk’ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından anasınıfı eğitimi gören ve görmeyen öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 16. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Eğitim	Ort.	Ss	t	Sd	p
Beypazarı	Evet	17,38	3,65	,005	60	.996
	Hayır	17,37	3,97			
Bayrak	Evet	7,13	2,60	-,924	60	.359
	Hayır	7,80	2,51			
Eskici	Evet	5,13	1,63	-,855	60	.396
	Hayır	5,70	2,48			
Atatürk’ten Anılar	Evet	8,75	1,24	-1,298	60	.199
	Hayır	9,43	1,97			
Tüm Okuma Parçaları	Evet	38,38	4,76	-1,044	60	.301
	Hayır	40,30	6,82			

Tablo 16’da öğrencilerin anasınıfı eğitimi görme veya görmeme değişkeni açısından Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, öğrenciler arasında anasınıfı eğitimi görme ve görmeme açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.9. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimi Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Okuma parçalarına ait kelime son test puanları açısından anasınıfı eğitimi gören ve görmeyen öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde İki Ortalama Arasındaki

Farkın Anlamlılık Testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk’ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından anasınıfı eğitimi gören ve görmeyen öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 17. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Anasınıfı Eğitimine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Eğitim	Ort.	Ss	t	Sd	p
Beypazarı	Evet	18,94	3,36	-,409	60	.684
	Hayır	19,46	4,67			
Bayrak	Evet	8,69	2,87	-,011	60	.991
	Hayır	8,70	2,42			
Eskici	Evet	7,50	1,93	,063	60	.950
	Hayır	7,46	2,53			
Atatürk’ten Anılar	Evet	11,25	3,82	-,328	60	.744
	Hayır	11,61	3,76			
Tüm Okuma Parçaları	Evet	46,38	7,89	-,334	60	.739
	Hayır	47,22	8,93			

Tablo 17’de öğrencilerin anasınıfı eğitimi görme veya görmeme değişkeni açısından Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, öğrenciler arasında anasınıfı eğitimi görme ve görmeme açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.10. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma Ve Olmama Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından kitap sahibi olan ve olmayan öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde İki Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk’ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından kitap sahibi olan ve olmayan öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 18. Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma ve Olmama Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Kitap	Ort.	Ss	T	Sd	p
Beypazarı	Evet	17,16	3,45	-,635	60	.528
	Hayır	17,84	4,74			
Bayrak	Evet	7,53	2,47	-,438	60	.663
	Hayır	7,84	2,71			
Eskici	Evet	5,81	2,63	1,839	60	.071
	Hayır	4,95	1,08			
Atatürk'ten Anılar	Evet	9,40	2,07	1,116	60	.269
	Hayır	8,95	1,08			
Tüm Okuma Parçaları	Evet	39,91	6,29	,185	60	.854
	Hayır	39,58	6,71			

Tablo 18’de öğrencilerin kitap sahibi olma ve olmama değişkeni açısından Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, öğrenciler arasında kitap sahibi olma ve olmama açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.11. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma Ve Olmama Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.

Okuma parçalarına ait kelime son test puanları açısından kitap sahibi olan ve olmayan öğrenciler arasındaki farklılıklarının incelenmesinde iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi olan “t” testi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Beypazarı, Bayrak, Eskici, Atatürk’ten anılar ve tüm okuma parçaları açısından kitap sahibi olan ve olmayan öğrenciler arasındaki farklılıklar incelenmiştir.

Tablo 19. Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Açısından Kitap Sahibi Olma Ve Olmamaya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Tablosu

Değişken	Kitap	Ort.	Ss	t	Sd	p
Beypazarı	Evet	19,26	3,93	-,181	60	.857
	Hayır	19,47	5,27			
Bayrak	Evet	8,42	2,56	-1,300	60	.199
	Hayır	9,32	2,38			
Eskici	Evet	7,74	2,53	1,391	60	.169
	Hayır	6,84	1,89			
Atatürk'ten Anılar	Evet	11,93	4,07	1,531	60	.132
	Hayır	10,58	2,73			
Tüm Okuma Parçaları	Evet	47,35	8,86	,477	60	.635
	Hayır	46,21	8,21			

Tablo 19’da öğrencilerin kitap sahibi olma ve olmama değişkeni açısından Okuma parçaları kelime ön test puanlarına ait sayılar, ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, öğrenciler arasında kitap sahibi olma ve olmama açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.12. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 20 ve Tablo 21’de gösterilmektedir.

Tablo 20. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	17,94	5,05
İlkokul	17,56	4,18
Ortaokul	16,89	2,74
Toplam	17,37	3,86

Tablo 21. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	12,907	2	6,454	,424	.656
Grup içi	897,561	59	15,213		
Toplam	910,468	61			

Tablo 20’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 21’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,424$, $p>0.01$).

3.13. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 22 ve Tablo 23’de gösterilmektedir.

Tablo 22. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	7,50	2,48
İlkokul	6,94	2,05
Ortaokul	8,11	2,78
Toplam	7,63	2,53

Tablo 23. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	14,352	2	7,176	1,126	.331
Grup içi	376,116	59	6,375		
Toplam	390,468	61			

Tablo 22’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 23’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=1,126, p>0.01$).

3.14. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 24 ve Tablo 25’de gösterilmektedir.

Tablo 24. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	5,56	1,82
İlkokul	5,44	2,16
Ortaokul	5,61	2,69
Toplam	5,55	2,30

Tablo 25. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	,294	2	,147	,027	.973
Grup içi	321,061	59	5,442		
Toplam	321,355	61			

Tablo 24’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 25’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,027, p>0.01$).

3.15. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk’ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular.

Atatürk’ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 26 ve Tablo 27’de gösterilmektedir.

Tablo 26. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	8,83	1,20
İlkokul	9,69	2,33
Ortaokul	9,29	1,84
Toplam	9,26	1,83

Tablo 27. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,219	2	3,110	,928	.401
Grup içi	197,652	59	3,350		
Toplam	203,871	61			

Tablo 26'da baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 27'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,928, p>0.01$).

3.16. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 28 ve Tablo 29’da gösterilmektedir.

Tablo 28. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	8,83	1,20
İlkokul	9,69	2,33
Ortaokul	9,29	1,84
Toplam	9,26	1,83

Tablo 29. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	,749	2	,374	,009	.991
Grup içi	2474,929	59	41,948		
Toplam	2475,677	61			

Tablo 28’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 29’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,009$, $p>0.01$).

3.17. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 30 ve Tablo 31’de gösterilmektedir.

Tablo 30. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	19,16	5,15
İlkokul	19,12	4,27
Ortaokul	19,53	3,95
Toplam	19,32	4,34

Tablo 31. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2,334	2	1,167	,060	.942
Grup içi	1149,214	59	19,478		
Toplam	1151,548	61			

Tablo 30’da baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 31’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,060, p>0.01$).

3.18. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 32 ve Tablo 33’de gösterilmektedir.

Tablo 32. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	8,88	2,19
İlkokul	8,56	1,82
Ortaokul	8,64	3,06
Toplam	8,6935	2,51936

Tablo 33. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1,034	2	,517	,079	.924
Grup içi	386,144	59	6,545		
Toplam	387,177	61			

Tablo 32’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 33’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,079$, $p>0.01$).

3.19. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 34 ve Tablo 35’de gösterilmektedir.

Tablo 34. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	7,28	1,74
İlkokul	7,06	1,98
Ortaokul	7,82	2,89
Toplam	7,47	2,37

Tablo 35. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,780	2	3,390	,594	.555
Grup içi	336,656	59	5,706		
Toplam	343,435	61			

Tablo 34’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 35’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,594$, $p>0.01$).

3.20. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 36 ve Tablo 37'de gösterilmektedir.

Tablo 36. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	9,94	1,92
İlkokul	12,56	4,38
Ortaokul	11,93	4,03
Toplam	11,52	3,74

Tablo 37. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	66,745	2	33,372	2,496	.092
Grup içi	788,739	59	13,368		
Toplam	855,484	61			

Tablo 36'da baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 37'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=2,496$, $p>0.01$).

3.21. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 38 ve Tablo 39’da gösterilmektedir.

Tablo 38. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	45,28	7,33
İlkokul	47,31	8,36
Ortaokul	47,93	9,60
Toplam	47,00	8,62

Tablo 39. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	79,094	2	39,547	,524	.595
Grup içi	4448,906	59	75,405		
Toplam	4528,000	61			

Tablo 38’de baba eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 39’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,524, p>0.01$).

3.22. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 38 ve Tablo 39’da gösterilmektedir.

Tablo 40. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	17,17	3,86
İlkokul	17,32	4,11
Ortaokul	17,86	3,76
Toplam	17,37	3,86

Tablo 41. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	4,510	2	2,255	,147	.864
Grup içi	905,957	59	15,355		
Toplam	910,468	61			

Tablo 40’da Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 41’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,147, p>0.01$).

3.23. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 42 ve Tablo 43’de gösterilmektedir.

Tablo 42. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	7,90	2,66
İlkokul	7,32	2,56
Ortaokul	7,50	2,31
Toplam	7,63	2,53

Tablo 43. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	4,173	2	2,086	,319	.728
Grup içi	386,295	59	6,547		
Toplam	390,468	61			

Tablo 42’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 43’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,319, p>0.01$).

3.24. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 44 ve Tablo 45’de gösterilmektedir.

Tablo 44. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	5,34	1,99
İlkokul	5,05	1,27
Ortaokul	6,64	3,50
Toplam	5,55	2,30

Tablo 45. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	22,641	2	11,321	2,236	.116
Grup içi	298,713	59	5,063		
Toplam	321,355	61			

Tablo 44’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 45’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=2,236$, $p>0.01$).

3.25. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 46 ve Tablo 47'de gösterilmektedir.

Tablo 46. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	9,52	1,94
İlkokul	9,11	1,82
Ortaokul	8,93	1,64
Toplam	9,26	1,83

Tablo 47. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	3,912	2	1,956	,577	.565
Grup içi	199,959	59	3,389		
Toplam	203,871	61			

Tablo 46'da Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 47'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,577, p>0.01$).

3.26. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 48 ve Tablo 49’da gösterilmektedir.

Tablo 48. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	39,93	6,95
İlkokul	38,79	6,07
Ortaokul	40,93	5,70
Toplam	39,81	6,37

Tablo 49. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	37,729	2	18,864	,457	.636
Grup içi	2437,949	59	41,321		
Toplam	2475,677	61			

Tablo 48’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 49’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,457, p>0.01$).

3.27. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 50 ve Tablo 51’de gösterilmektedir.

Tablo 50. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	19,31	4,92
İlkokul	19,32	3,86
Ortaokul	19,32	3,97
Toplam	19,32	4,34

Tablo 51. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	,022	2	,011	,001	.999
Grup içi	1151,526	59	19,517		
Toplam	1151,548	61			

Tablo 50’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 51’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,001, p>0.01$).

3.28. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 52 ve Tablo 53’de gösterilmektedir.

Tablo 52. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	29	9,00
İlkokul	19	8,79
Ortaokul	14	7,93
Toplam	62	8,69

Tablo 53. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	11,091	2	5,545	,870	.424
Grup içi	376,086	59	6,374		
Toplam	387,177	61			

Tablo 52’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 53’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,870, p>0.01$).

3.29. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime son test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 54 ve Tablo 55’de gösterilmektedir.

Tablo 54. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	7,45	2,18
İlkokul	6,79	2,32
Ortaokul	8,43	2,65
Toplam	7,47	2,37

Tablo 55. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	21,677	2	10,838	1,987	.146
Grup içi	321,759	59	5,454		
Toplam	343,435	61			

Tablo 54’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayılar, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 55’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=1,987$, $p>0.01$).

3.30. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 56 ve Tablo 57'de gösterilmektedir.

Tablo 56. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	11,83	3,37
İlkokul	11,11	4,07
Ortaokul	11,43	4,24
Toplam	11,52	3,74

Tablo 57. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,128	2	3,064	,213	.809
Grup içi	849,356	59	14,396		
Toplam	855,484	61			

Tablo 56'da Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 57'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=2,496$, $p>0.01$).

3.31. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 58 ve Tablo 59’da gösterilmektedir.

Tablo 58. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Okula gitmemiş	47,59	8,89
İlkokul	46,00	8,31
Ortaokul	47,14	8,97
Toplam	47,00	8,62

Tablo 59. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	29,251	2	14,626	,192	.826
Grup içi	4498,749	59	76,250		
Toplam	4528,000	61			

Tablo 58’de Anne eğitim durumu okula gitmemiş, ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 59’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Annesi farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,192, p>0.01$).

3.32. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 60 ve Tablo 61’de gösterilmektedir.

Tablo 60. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	17,31	3,65
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	16,90	4,93
Memur	16,56	3,13
İşsiz	18,36	4,11
Toplam	17,37	3,86

Tablo 61. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	21,924	3	7,308	,477	.699
Grup içi	888,543	58	15,320		
Toplam	910,468	61			

Tablo 60’da Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 61’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3,58}=,477$, $p>0.01$).

3.33. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 62 ve Tablo 63’de gösterilmektedir.

Tablo 62. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	7,69	2,54
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	6,90	2,69
Memur	7,89	2,62
İşsiz	7,86	2,54
Toplam	7,63	2,53

Tablo 63. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,758	3	2,253	,340	.796
Grup içi	383,710	58	6,616		
Toplam	390,468	61			

Tablo 62’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 63’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3-58}=,340$, $p>0.01$).

3.34. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 64 ve Tablo 65’de gösterilmektedir.

Tablo 64. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	5,55	2,08
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	6,20	3,68
Memur	5,33	1,58
İşsiz	5,21	2,01
Toplam	5,55	2,30

Tablo 65. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,225	3	2,075	,382	.766
Grup içi	315,130	58	5,433		
Toplam	321,355	61			

Tablo 64’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 65’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3-58}=,382$, $p>0.01$).

3.35. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 66 ve Tablo 67'de gösterilmektedir.

Tablo 66. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	9,41	1,62
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	10,00	2,54
Memur	9,22	1,99
İşsiz	8,43	1,40
Toplam	9,26	1,83

Tablo 67. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	15,852	3	5,284	1,630	.192
Grup içi	188,019	58	3,242		
Toplam	203,871	61			

Tablo 66'de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 67'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi

sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3,58}=1,630$, $p>0.01$).

3.36. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 68 ve Tablo 69’da gösterilmektedir.

Tablo 68. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	39,97	6,50
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	40,00	9,70
Memur	39,00	4,42
İşsiz	39,86	4,67
Toplam	39,81	6,37

Tablo 69. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,998	3	2,333	,055	.983
Grup içi	2468,680	58	42,563		
Toplam	2475,677	61			

Tablo 68’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 69’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda,

öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3,58}=,055$, $p>0.01$).

3.37. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 70 ve Tablo 71’de gösterilmektedir.

Tablo 70. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	19,86	4,81
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	18,90	4,91
Memur	18,22	3,67
İşsiz	19,21	3,49
Toplam	19,32	4,34

Tablo 71. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	21,287	3	7,096	,364	.779
Grup içi	1130,261	58	19,487		
Toplam	1151,548	61			

Tablo 70’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 71’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime son test puan

ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3-58}=,364$, $p>0.01$).

3.38. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 72 ve Tablo 73’de gösterilmektedir.

Tablo 72. Öğrencilerin Baba meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	8,93	2,07
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	7,00	3,27
Memur	9,67	2,55
İşsiz	8,79	2,49
Toplam	8,69	2,52

Tablo 73. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	38,958	3	12,986	2,163	.102
Grup içi	348,219	58	6,004		
Toplam	387,177	61			

Tablo 72’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 73’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan

ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3,58}=2,163$, $p>0.01$).

3.39. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 74 ve Tablo 75’de gösterilmektedir.

Tablo 74. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	7,41	2,29
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	8,40	3,10
Memur	7,56	2,35
İşsiz	6,86	1,99
Toplam	7,47	2,37

Tablo 75. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	14,064	3	4,688	,826	.485
Grup içi	329,371	58	5,679		
Toplam	343,435	61			

Tablo 74’de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 75’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime son test puan

ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3,58}=,826$, $p>0.01$).

3.40. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 76 ve Tablo 77'de gösterilmektedir.

Tablo 76. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	12,03	3,90
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	11,80	3,65
Memur	11,33	4,00
İşsiz	10,36	3,43
Toplam	11,52	3,74

Tablo 77. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	27,704	3	9,235	,647	.588
Grup içi	827,780	58	14,272		
Toplam	855,484	61			

Tablo 76'da Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 77'de ise bu değerlere

uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3-58}=,647$, $p>0.01$).

3.41. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Baba meslek durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 78 ve Tablo 79'da gösterilmektedir.

Tablo 78. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba meslek Durumu	Ortalama	Std. Sapma
İşçi	48,24	8,99
Emekli, çiftçi ve serbest meslek	46,10	10,14
Memur	46,78	9,19
İşsiz	45,21	6,60
Toplam	47,00	8,62

Tablo 79. Öğrencilerin Baba Meslek Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	97,877	3	32,626	,427	.734
Grup içi	4430,123	58	76,381		
Toplam	4528,000	61			

Tablo 78'de Baba meslek durumu işçi, emekli, çiftçi ve serbest meslek, memur ve işsiz olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 79'de ise bu değerlere

uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Babası farklı eğitim grubunda yer alan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{3-58}=,427$, $p>0.01$).

3.42. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 80 ve Tablo 81’de gösterilmektedir.

Tablo 80. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardeş yok	16,75	4,86
2 kardeş	16,79	2,77
3 veya daha fazla	18,03	4,63
Toplam	17,37	3,86

Tablo 81. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	23,994	2	11,997	,798	.455
Grup içi	886,474	59	15,025		
Toplam	910,468	61			

Tablo 80’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 81’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,798$, $p>0.01$).

3.43. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 82 ve Tablo 83’de gösterilmektedir.

Tablo 82. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardeş yok	6,75	1,71
2 kardeş	7,86	2,74
3 veya daha fazla	7,52	2,44
Toplam	7,63	2,53

Tablo 83. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	5,028	2	2,514	,385	.682
Grup içi	385,440	59	6,533		
Toplam	390,468	61			

Tablo 82’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 83’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,385$, $p>0.01$).

3.44. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 84 ve Tablo 85’de gösterilmektedir.

Tablo 84. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	5,00	0,00
2 kardes	5,69	2,29
3 veya daha fazla	5,48	2,49
Toplam	5,55	2,30

Tablo 85. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1,907	2	,953	,176	.839
Grup içi	319,448	59	5,414		
Toplam	321,355	61			

Tablo 84’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 85’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,176$, $p>0.01$).

3.45. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 86 ve Tablo 87'de gösterilmektedir.

Tablo 86. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	8,00	0,00
2 kardes	9,14	1,57
3 veya daha fazla	9,55	2,11
Toplam	9,26	1,83

Tablo 87. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	9,250	2	4,625	1,402	.254
Grup içi	194,621	59	3,299		
Toplam	203,871	61			

Tablo 86'da Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 87'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=1,402$, $p>0.01$).

3.46. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 88 ve Tablo 89’da gösterilmektedir.

Tablo 88. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	36,50	5,26
2 kardes	39,48	5,60
3 veya daha fazla	40,59	7,20
Toplam	39,81	6,37

Tablo 89. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	64,402	2	32,201	,788	.460
Grup içi	2411,276	59	40,869		
Toplam	2475,677	61			

Tablo 88’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 89’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,788$, $p>0.01$).

3.47. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 90 ve Tablo 91’de gösterilmektedir.

Tablo 90. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	18,25	5,44
2 kardes	18,93	3,52
3 veya daha fazla	19,86	4,99
Toplam	19,32	4,34

Tablo 91. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Beypazarı Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	17,488	2	8,744	,455	.637
Grup içi	1134,060	59	19,221		
Toplam	1151,548	61			

Tablo 90’da Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 91’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Beypazarı okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,455$, $p>0.01$).

3.48. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bayrak okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 92 ve Tablo 93’de gösterilmektedir.

Tablo 92. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardeş yok	16,75	4,86
2 kardeş	16,79	2,77
3 veya daha fazla	18,03	4,63
Toplam	17,37	3,86

Tablo 93. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Bayrak Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	6,384	2	3,192	,495	.612
Grup içi	380,793	59	6,454		
Toplam	387,177	61			

Tablo 92’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 93’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Bayrak okuma parçasına ait kelime son test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,495$, $p>0.01$).

3.49. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 94 ve Tablo 95’de gösterilmektedir.

Tablo 94. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	6,50	1,00
2 kardes	7,28	2,12
3 veya daha fazla	7,79	2,72
Toplam	7,47	2,37

Tablo 95. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Eskici Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	7,884	2	3,942	,693	.504
Grup içi	335,552	59	5,687		
Toplam	343,435	61			

Tablo 94’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 95’de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Eskici okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2,59}=,693$, $p>0.01$).

3.50. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 96 ve Tablo 97'de gösterilmektedir.

Tablo 96. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	10,00	3,37
2 kardes	11,24	3,68
3 veya daha fazla	12,00	3,89
Toplam	11,52	3,74

Tablo 97. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Atatürk'ten Anılar Okuma Parçasına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	18,174	2	9,087	,640	.531
Grup içi	837,310	59	14,192		
Toplam	855,484	61			

Tablo 96'da Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 97'de ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Atatürk'ten Anılar okuma parçasına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,640$, $p>0.01$).).

3.51. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm Okuma Parçalarına Ait Kelime Son Test Puanları Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puanları açısından öğrencilerin Kardeş durumlarına göre anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 98 ve Tablo 99’da gösterilmektedir.

Tablo 98. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kardeş Durumu	Ortalama	Std. Sapma
Kardes yok	43,25	7,63
2 kardes	46,48	7,37
3 veya daha fazla	48,03	9,89
Toplam	47,00	8,62

Tablo 99. Öğrencilerin Kardeş Durumu Açısından Tüm okuma parçalarına Ait Kelime Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	95,043	2	47,522	,632	.535
Grup içi	4432,957	59	75,135		
Toplam	4528,000	61			

Tablo 98’de Kardeş durumu kardeş yok, 2 kardeş ve 3 veya daha fazla olan öğrencilerin sayıları, ortalamaları, standart sapmaları, Tablo 99’da ise bu değerlere uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Kardeş durumu farklı olan öğrencilerin Tüm okuma parçalarına ait kelime ön test puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($F_{2-59}=,632$, $p>0.01$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde ulaşılan sonuçlara ve ileride bu konu ile ilgili yapılabilecek çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Sonuç kısmında uygulama sonucu oluşan sonuç ve değerlendirmeler; öneriler kısmında ise bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan hareketle öneriler yapılmıştır.

Sonuç

Bu araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlar çıkarılmıştır: Her ne şekilde olursa olsun kelime öğretiminin etkinlikler yoluyla yapılması sözcük hazinesi ve kavram gelişimini etkilemektedir. Bu araştırmanın uygulama aşamasından önce ve sonra öğrencilerin sözcük hazinesi ve ön öğrenmelerine ilişkin durumları, öğretilecek kelimeler kapsamında araştırmacı tarafından ölçülmüştür. Bu ölçüm sonuçlarına göre de şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Kelime öğretimi etkinliğinden önce yapılan testlerden deney grubu toplam ön test puan ortalaması 38,84, kontrol grubu ön test puan ortalaması ise 40,77 olarak bulunmuştur. Uygulama sonunda elde edilen son test puan ortalamaları ise deney grubunda 50,74, kontrol grubunda 43,26 olarak bulunmuştur.

Toplam okuma parçası deney ve kontrol grupları ön test ortalamaları arasında küçük de olsa bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın son test ortalamalarının karşılaştırmasını etkilememesi için son test puanlarının karşılaştırılmasına ait kovaryans analizi yapılmıştır. Buna ilişkin bulgular aşağıda belirtilmiştir.

Ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol gruplarının toplam okuma parçasından elde ettikleri son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F_{1:59}: 46,725, p<001$). Deney/kontrol gruplarının tüm okuma parçalarından elde edilen toplam ön test puan ortalamaları kontrol edildiğinde kestirilen son test puan ortalamaları deney grubu için $\bar{x}=51,53$, kontrol grubu için $\bar{x}= 42,38$ olarak kestirilmiştir. Bu sonuç deney grubunun Toplam okuma parçasından daha yüksek puan aldığını göstermektedir.

Kelime öğretimi ile ilgili etkinlikler öğrencinin ilgisini çekecek biçimde hazırlanır ve çeşitlik arz ederse sözcük öğrenimi daha kolay gerçekleşecektir.

Öğrencinin sosyo-ekonomik (memleket, ebeveyn eğitimi, kardeş sayısı, sahip olunan imkânlar, çevre v.s.) durumu sahip olunan sözcük hazinesini etkilediği yapılan araştırmalarda belirtilmiştir.

Ama bu araştırmada bu etkenlerin anlamlı derecede fark oluşturacak kadar etkili olmadığı gözlenmiştir. Bunun nedeni ise öğrenciler arasındaki sosyo-ekonomik durumların çok farklı olmasına, öğrencinin ve ebeveynin şahsi çaba, bilinç ve özelliklere sahip olmasına dayandırılabilir.

Türkçede yaş gruplarına veya dönemlere göre bilinmesi/öğretilmesi gereken tek bir sözcük hazinesi belirlenmemiştir. Öğretimi hedeflenerek ortak bir sözcük listesi olmadığından sözcük öğretimi rastlantıya bırakılmıştır.

Bakanlık tarafından seçilen kitaplarda dahi çocuğun seviyesinin üstünde sözcüklere rastlanmaktadır. Bu durum kelime öğretimi ile ilgili etkinliklerin ne kadar başarılı olursa olsun, bazı durumlarda amacına ulaşılmadığını öğrencinin ise bu durumdan oldukça sıkıldığını ortaya koymaktadır.

Kelime öğretimi ile ilgili etkinlikler her ne kadar kelime öğretimini arttırsa da henüz tam anlamıyla istenilen düzeye ulaşılamamıştır. Öğrenci bir süre sonra kelimeyi unutmaktadır. Ancak bazı etkinlikler, örneğin bulmaca, boşluk doldurma vs. kelimelerin unutulmasını geciktirmektedir.

İlköğretim sözlüğü hazırlayan kişi ve kuruluşlar arasında bir birlik sağlanamadığı gözlenmiştir. Belli bir ilköğretim sözlüğü hazırlama ölçütü olmadığından farklı içerik ve biçimlerde sözlükler yayımlanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenler ihtisasları döneminde sözlükçülük ile ilgili dersler almadıklarından sözlükçülük olgusu yerleşmemiştir. Bu nedenle öğretmenler tarafından öğrencilerine sözlükler ve sözlük kullanımıyla ilgili rehberlik yapılamadığından öğrenciler sözlüklerden verimli biçimde faydalanamamaktadır. Yine ortak bir sözcük hazinesi olmamasına bağlı olarak özellikle ders kitaplarında yer alan metinlerdeki bazı kelimeler sözlüklerde bulunamamıştır. Bunun sonunda ilköğretim sözlüklerinin bazı sözcüklerin öğretilmesine katkıda bulunamadığı sonucuna varılmıştır.

Özellikle son dönemlerde sıklık durumu bir sözcüğün öğretilmesinde en çok faydalanılacak bir durum iken bu çalışmamda sıklık durumunun kelime öğretilmesine

etkisi saptanamamıştır. Çünkü metin yazarları öğretilmesi hedeflenen sözcükleri metin içerisinde sık tekrar etmemişlerdir. Bazı sözcükler kullanıldıkları cümle içinde tanımlayıcı ve açıklayıcı olmadıklarından sözcüklerin fark edilir biçimde öğretimine katkı sağlamamıştır.

Konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalarda (Gönen ve diğ., 2006) kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha çok okudukları ve okumayı sevdikleri gözlenmiştir. Çetinkaya (2004) tarafından yapılan araştırmada da cinsiyetin okuma alışkanlığında etkili olmadığı belirtilmiştir. Cinsiyet durumuna göre okumayı daha çok seven ve okuma alışkanlığına sahip olan öğrencilerin daha zengin bir sözcük hazinesine sahip olması beklenir.

Bu araştırmanın bulgularından çıkan sonuçlara göre de; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok kelime ve kavram edindiği gözlemlenmiştir.

İnsan ilk sözcükleri ailesinden öğrenir. Bu sözcükler aile fertleri arasında en çok tekrarlanan, çocuğa kolay gelen, isteğini dile getirmek için gerekli olan somut sözcüklerdir. Çocuğun aile ortamından sonra karşılaşacağı ilk ortam ise okulöncesi kurumudur. Burada kendi yaşlılarıyla birlikte bir rehber öğretmen öncülüğünde çeşitli etkinliklerde bulunarak aile ortamından farklı sözcüklerle karşılaşabilir. Böylece okul öncesi eğitim almayan bir çocuğa göre bir adım önde farklı sözcükleri edinebilir. Bundan dolayı okulöncesi bir eğitim alan bir çocuktaki sözcük ediniminin okulöncesi eğitim almayan bir çocuktaki sözcük edinimine göre daha etkili olması beklenir.

Bu araştırmanın bulgularından çıkan sonuçlara göre okulöncesi eğitimi alan çocukların fark edilir bir üstünlük sağlamadığı gözlemlenmiştir. Bu durum ise; gidilen okulöncesi kurumun eğitimdeki kalite düşüklüğü, ebeveynin ilgisizliği ve şahsi farklılıklara bağlanabilir. Ayrıca, okulöncesi eğitim alan bir öğrencinin sadece temel sözcük hazinesini bir adım önde edindiği; ilköğretimde ise okul okulöncesi eğitim almayan bir öğrencinin şahsi gayretleri ve aile faktörünün de etkisiyle sözcük hazinesindeki bu açığı kapatabileceği de dikkate alınmalıdır.

Yukarıda da belirtildiği gibi çocuk ilk sözcükleri aile ortamında edinir. İlerleyen zamanlarda özellikle bilim ve kültüre dayalı sözcükleri okul ortamında öğrenir; fakat sözcük edinimi hiçbir zaman aileden bağıni koparmaz. Çocuk her döneminde aile

fertlerinden sözcük alımını gerçekleştirir. Bu nedenle anne babanın eğitim durumu ne kadar yüksek ise çocuk bu durumdan etkilenerek daha fazla sözcük bilebilir.

Bu araştırmanın bulgularından çıkan sonuçlara göre de; ebeveynin eğitim durumunun kelime öğrenimine etkisi ayırt edilir bir şekilde gözlenememiştir. Çünkü velilerin çoğunun eğitim durumu düşüktür. Eğitim durumu yüksek olan velilerin öğrencilerinin kelime öğrenimi aşamasında dikkate değer bir fark göstermediği ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Kelime öğreniminde etkinliklerin rolü unutulmamalı bu konuda öğretmenler bilinçlendirilmelidir. Sadece bir yayınevinin oluşturduğu etkinliklerle sınırlı kalınmamalı öğretmenlerin bu etkinlikleri çeşitlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu etkinlikler yaptırılırken de öğrenci zorlanmamalı, gerekli yer de ödül verilerek kelimenin öğrenilmesi pekiştirilmelidir

Ülkemizde kelime dağarcığını belirleme çalışmaları yapılmıştır. Ancak belirlenen kelimelerin Türkçe ders kitabı hazırlanırken dikkate alınmadığı bir gerçektir. Araştırmaların sistemli ve etkili olması için seviyelere uygun sözcükleri belirleme, Milli Eğitim Bakanlığı'nın politikası haline gelmelidir. Tıpkı yabancı ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bu işi meslek edinmiş bilim adamları olmalı, konu ciddiyetle ele alınmalıdır. Ders kitaplarındaki yer alacak kelimelerin bu araştırmadaki gibi testlerden geçirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde geçen anlamı bilinmeyen kelimelerin öğrencinin kelime dağarcığına uygun olmasının yanında, diğer metinlerde tekrar geçmesine dikkat edilmelidir. Böylece kelime tekrarında doğal ortam sağlanmış olur.

Kelime dağarcığının geliştirilmesi için en etkin ortam, Türkçe dersleridir. Bu ortamı verimli bir şekle dönüştürmek de öğretmene düşmektedir. Öğretmenin sadece kelime öğretimiyle ilgili değil, diğer bilgilerin öğretiminin de yaratabileceği uygun ortamlar daha fazladır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenin uygun fırsatlardan yararlanarak kelimelerin öğretilmesinde kalıcılığın sağlaması daha kolay olmaktadır. Bu durumda en büyük görev öğretmene düşmektedir.

Öğrenciler, kelimeleri öncelikle öğretmeninden, sonra da yakın çevresinden, ailesinden öğrenmektedir. Öğrenci aklına takılan bir kelimeyi, annesine, babasına veya diğer aile üyelerine sorabilmektedir. Tabii ki ailelerden her kelimenin anlamını bilmeleri beklenemez. Ancak aileler çocuklarının sordukları kelimeleri bilmedikleri belirterek geçiştirmeleri yerine çocuklarıyla beraber kelimeye bakmaları konusunda yönlendirilmelidir. Onlar da çocuklarının kelime dağarcığının geliştirilmesine önem vermelidirler. Çocukların eğitimi gibi aileler de veli toplantılarında yönlendirilmelidirler.

Aslında bireyler, öncelikle kelimeleri ailelerinden öğrenirler. Kelime dağarcığını zenginliği de ailenin kültürel yapısı ile ilgilidir. Kültürlü bir aileye sahip olanların kelime dağarcıkları gelişmiş olur. Bu nedenle ailelerin kültür düzeylerinin yükseltilmesi gerekir.

Öğretmenler arasında kelime öğretim görevinin sadece Türkçe öğretmenleri sorumluluğunda olmadığı bilinmelidir, bütün branş öğretmenleri dersleri dahilinde geçen kelimelerin öğreniminde rol olmalıdırlar. Böylelikle Türkçe dersiyle sınırlı kalmayan kelime öğretimi kelime hazinesini genişletecektir. Türkçe öğretmenliği bölümünde ders olarak okutulan kelime öğretimi yeni müfredat doğrultusunda belirlenen kelimeler ile ilişkilendirilip, etkinlik oluşturma yönünden doldurulmalıdır.

Yaş gruplarına göre veya sınıflara göre öğretilmesi/öğrenilmesi gereken bir sözcük hazinesi listesi belirlenmelidir. Okutulan ders kitapları bu listedeki sözcüklerden oluşmalıdır.

Sözcük öğretimi de hedeflenen metinlerde, öğretilmesi hedeflenen sözcükler cümlelerde sık sık farklı biçimlerde ve görevlerde kullanılmalıdır.

Belirlenen kelimelere göre ilköğretim ikinci kademedeki her sınıf için sözlükler hazırlanmalıdır.

Kelime dağarcığını genişletmek için öğrencilerde okuma alışkanlığı sağlanmalıdır.

Gelişmiş ülkelerde kullanılan kelime öğretim yöntemleri belirlenmeli, Türkçe'ye uygun öğretim yöntemleri belirlenmeli, Türkçe'ye uygun öğretim yöntemleri geliştirilmelidir.

Kelime hazinesinin gelişimi konusunda öğretmenler için kılavuz kitaplar hazırlanmalı, hizmet içi eğitim kurslarında kelime öğretimini geliştirmeye yönelik metotlar tanıtılmalı ve öğretmenlerin bu yöntemleri uygulamaları sağlanmalıdır.

Öğrencilerin kelime ve imla kılavuzu kullanmaları daha etkin bir hale getirilmelidir.

Okullar ders kitaplarını sık sık değiştirmemeli ve aynı ders kitabını kullanmalıdır. Böylece Türkçe öğretmenleri, o ders kitabına (metinlere, kelimelere) alışır ve özellikle öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirme konusunda derslerde daha etkili öğretim metotları uygulayabilirler.

Ders kitaplarında günlük dilde kullanılan kelimelerin yanında çeşitli kavramlar, edebi ve akademik kelimelere de yer verilmelidir.

Ders kitapları dışında MEB'in önerdiği, öğrencilerin seviyelerine uygun okuma kitapları öğrencilere programlı bir şekilde okutulmalıdır. Böylece öğrencilerin uzun tatil günlerini değerlendirmeleri sağlanmış olur; Çünkü öğrenciler ne kadar çok kitap okurlarsa o kadar çok kelimeyle karşılaşacaklardır.

KAYNAKLAR

- AKSAN, Doğan (1982), “Türkçe Çalışmalarında ve Öğretimde Dilbiliminin Yeri” *Ankara Üniversitesi Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 30, Sayı 1-2, s.43-49, Ankara.
- AKSAN, Doğan (2000), *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim-1*, 3.Baskı, TDK Yayınları, Ankara.
- ALPEREN, Nusret (2001), *Türkçe Okuma ve Yazma Rehberi*, 7.Baskı, Alperen Yayınları, Ankara.
- ARSLAN, A. (2003), *Gelişimde ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*”, Kültür Yayınları, İstanbul.
- ASH, G. E., F.J. Bauman ve J.E. Kameenui (2003), “Research On The Vocabulary Instruction”, *Language Arts*, s.752-779, Newyork.
- AYDIN, A. (1999), *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- AYGÜN, M. (1999), “Yabancı Dil Dersinde Sözcük Öğretimi ve Sözcük Dağarcığını Geliştirme Teknikleri” *Dil Dergisi*, Sayı 78, s.5-16.
- BACANLI, Hasan (1999), *Gelişim ve Öğrenme*, 2.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- BALCI, A., (2001), *Sosyal Bilimlerde Araştırma-Yöntem, Teknik ve İlkeler*, 3.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- BANGUOĞLU, Tahsin (1995), *Türkçe'nin Grameri*, 4.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- BAŞKAN, Özcan (1988), *Bildirişim/İnsan Dili ve Ötesi*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- BAYMUR, Fuat (1948), *Türkçe Öğretimi-1*, 4.Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- BİLEN, Mürüvvet (1999), *Plandan Uygulamaya Öğretim*, Anı Yayıncılık, Ankara.

- DALE, E. (1965), “Vocabulary Measurement Techniques and Major Findings”
Elementary English.
- DEMİREL, Özcan (1996), *Türkçe Programı ve Öğretimi*, 2.Baskı, , Kardeş Kitap ve
Yayınevi, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (1999), *Türkçe Öğretimi*, MEB Yayınları, İstanbul.
- ELLAY, W.B. (1989), “Vocabulary Acquisition from Listening to Stories”, *Reading
Reserch Quarterly*.
- ERDEN M. ve Y. Akman (2004), *Gelişim ve Öğrenme*, 13.Baskı, Arkadaş Yayınevi,
Ankara.
- ERGENÇ, İclal (1994), “Türkiye’deki Ana Dili Sorunu”, *Dil Dergisi*, Sayı 32, s.14.
- ERGİN, Muharrem (1993), *Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı
Bölgümleri İçin Türk Dil Bilgisi*, 20.Baskı, İstanbul.
- GANDER, J. ve W. Gardiner (2004), *Çocuk ve Ergen Gelişim*, 5.Baskı, İmge Kitabevi,
Ankara.
- GÖĞÜŞ, Beşir (1970), “Anadili Olarak Türkçe’nin Öğretimine Bir Bakış”, *Türk Dili
Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, s.138-155, Ankara.
- GÜLERYÜZ, Hasan (2006), *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*, 3. Baskı, Pegem A Yayıncılık,
Ankara.
- HENGİRMEN, Mehmet (1999), *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, 1.Baskı,
Engin Yayınevi, Ankara.
- HOWE, J. (1999), *Öğrenme Psikolojisi*, Çev.,Ebru Kılıç, Alfa Yayınları, İstanbul.
- İNANÇ, B., M. Bilgin ve K. Atıcı (2004), *Gelişim Psikolojisi*, Nobel Kitabevi, Adana.
- KAHRAMANYOL, Mustafa (2001), “Dil Öğreminin Psikolojisi”, *Türk Yurdu*, Sayı
162-163.
- KANTEMİR, Enis (1991), *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı,
Ankara.

- KAPLAN, Mehmet (2001), *Kültür ve Dil*, Dergah Yayınları, İstanbul.
- KARAKUŞ, İdris (2000), *Türkçe-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, Sistem Ofset Yayınları, Ankara.
- KARASAR, N. (1998), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 8.Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KAVCAR, C., F. Oğuzkan ve S. Sever (1995), *Türkçe Öğretimi*, Engin Yayınevi, Ankara.
- LECOMPTE, G. (1980), *Ruhsal Dilbilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.149-154, Ankara.
- MARTORELLA, P.H., (1972), *Consept Learning Designs for Instruction*, Intext Educational Publishers, Scranton.
- MCCULLOUGH, M. (1974), *Preparation of Textbooks in Mother Tongue: A Guide for Those Who Write and Those Who Evaluate Textbooks in Any Language*, New Delhi: National Institute of Education
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2000), *İlköğretim Okulu Türkçe-Yazı Programı 6-7-8. Sınıf*, 2.Baskı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2006), *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- MERRILL, M.D. (1992), “Teaching Concepts an Instructional Design Guide”, Educational Technology Publications, New Jersey.
- OKUR, Alpaslan (2007), *Serbest Okuma Etkinliğinin Sözcük Hazinesi ve Kavram Gelişimine Etkisi*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ÖZ, Feyzi (2001), *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ÖZDEMİR, Emin (1983), “Ana Dili Öğretimi”, *Türk Dili (Temmuz-Ağustos)*, Sayı 379-380, Ankara.
- PEHLİVAN, Ahmet (2003) , “Türkçe Kitaplarında Sözcük Dağarcığını Geliştirme Sorunu ve Çözüm Yolları”, *Dil Dergisi*, Sayı 122.

- RİFAT, Mehmet (1983), *Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları*, Yazko Yayınları, İstanbul.
- SENEMOĞLU, N. (1997), *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ankara.
- SEVER, Sedat (2000), *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, 3.Baskı, Anı Yayıncılık Ankara.
- VARDAR, Berke (2002), *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul.
- YILDIZ, Cemal (2003), *Ana Dili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

EKLER

EK 1 : Öğrenci Tanıma Anketi

Öğrenci Tanıma Anketi

Sevgili öğrenciler,
Aşağıda sizlere yöneltilmiş olduğum bu soruları dikkatli okuyarak samimi cevaplar vermenizi isteyeceğim.
Soruları yanıtlarken önce soruyu dikkatle okuyunuz. Sonra sorunun karşısında ya da altında bulunan yanıtlardan durumunuza en uygun gelenin başındaki kutucuğa (X) işareti koyunuz.
Yardımlarınız ve sağladığınız katkı için şimdiden teşekkür ederim.

KİŞİSEL BİLGİLER

Kod:

1. Memleketiniz (Ailenizin):

2. Cinsiyetiniz : () Kız () Erkek

AİLE DURUMU

3. Anaokuluna veya anasınıfına gittiniz mi?
() Evet () Hayır

4. Babanızın öğrenim durumu nedir?
() Hiç okula gitmemiş () İlkokul mezunu
() Ortaokul mezunu () Lise ve dengi okul mezunu
() Y.Okul-üniversite mezunu () Daha yüksek (Y.Lisans, doktora)

5. Annenizin öğrenim durumu nedir?
() Hiç okula gitmemiş () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu
() Lise ve dengi okul mezunu () Y.Okul-üniversite mezunu () Daha yüksek

6. Babanızın mesleği nedir? (Serbest mesleğin ismini noktalı yere yazınız.)
() İşçi () Emekli () Memur () Çiftçi
Serbest Meslek () Esnaf () İşsiz

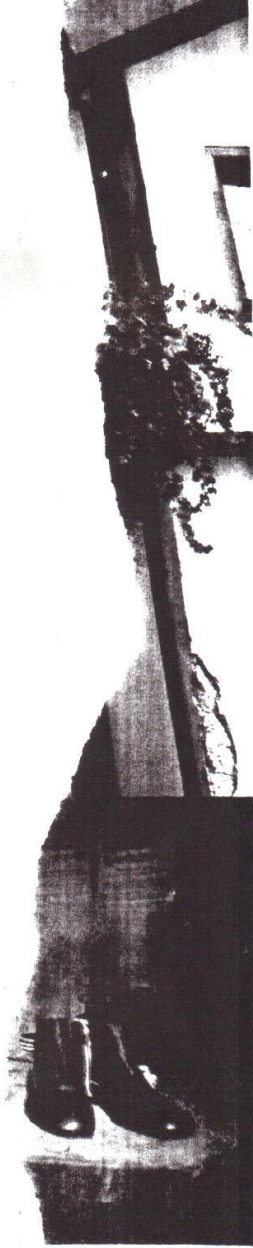
7. Annenizin mesleği nedir? (Serbest mesleğin ismini noktalı yere yazınız.)
() Ev Hanımı () Emekli () Serbest Meslek.....
() Memur () Esnaf () İşçi

8. Kendinizle birlikte kaç kardeşiniz?
() Kardeşim yok () İki kardeşiz () Üç ve daha fazla

KİTAP OKUMA BECERESİ

9. Evinizde sana ya da aile üyelerine ait (anne-baba, kardeş) kitaplık veya kütüphane var mı?
() Evet () Hayır

EK 2 : Uygulamada Seçilen Okuma Parçaları

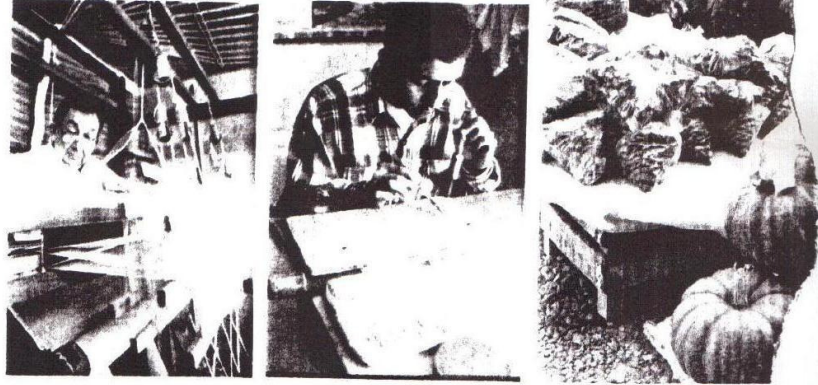
BEYPAZARI

Güneş, o kızılımsı, taptaze ışıklarını tepelerden aşağıya, evlerinde beyaz perdeleri henüz açılmamış Beypazarı'nın üzerine seriyordu. Bomboş sokaklarda, ev sahibinin mutfaka gitmesinden istifade edip odaları kolağan eden meraklı bir komşu edasıyla dolaşıyorum. Safranbolulu ustaların yaptırdığı üç katlı ahşap evlerin pencerelerinde, kapı tokmaklarında bir hayat belirtisi, çay bardağını karıştıran bir kaşık şingirtisi, bir çocuk çiğliği arayarak gezinirken biraz tuhaf göründüğümü biliyorum. Dışarıya sır vermeyen duvarların gerisinden "Sabahın kör vakti, boynunda makineyle dolaşan garip bir kadın. Ne arar ki acep bu sokaklarda?" diye fısıldaştıklarını da duyar gibiyim. Geç kalmış horozların ötüşünden bir zaman sonra yarı bellerine inen, sarılı, kırmızı, mavili, uçları püsküllü bürgüleriyle sıkı sıkı örtünmüş şalvarlı kadınlar beklemeye başlıyor yol üzerinde. Yakın tarlalara ırgatlık etmeye giderlermiş; ne olursa artık, havuç olursa havuç, buğday olursa buğday. "Bir gün sonra pazarı olur buranın, Ankara'dan gelirler, yoğurt almaya, asma yaprağı almaya. Kal da, ta İstanbul'dan kalkıp geldiğine değsin." diyor kadınlar, sonra da traktörlerin römorklarına binip uzaklaşıyorlar.

Beypazarı'nın Son Ustaları

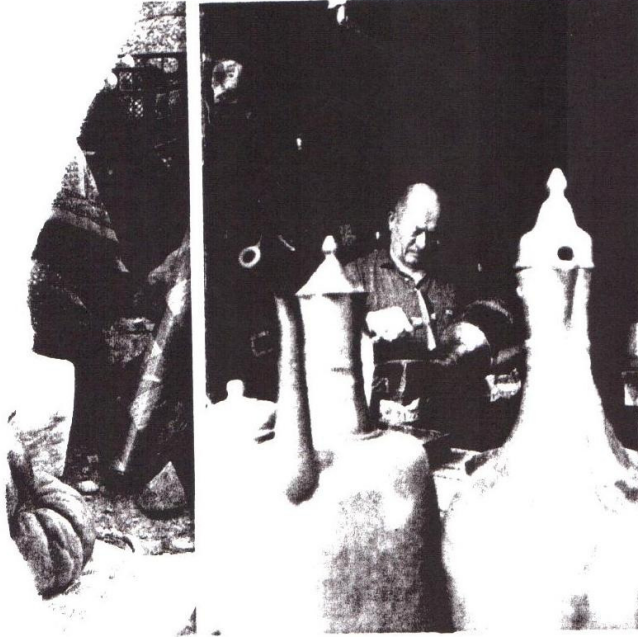
Beypazarı'nın tarihi çarşısında o dükkân senin bu dükkân benim dolaşıyorum. Sabahın erken vakitlerindeki şaşkınlığımı ve yabancılığımı üzerimden atıp en dost canlısı hâlime bürünüyorum. Asırlık dükkânlarda gelsin çaylar gitsin gazozlar... Ama ille de çaylar... Burada kimse kimsenin dükkânından tavşan kanı bir çay içmeden çıkamaz.

Beypazarı'nın son semer ustasını dükkânın önündeki kaldırıma oturup bekliyorum. Ustanın evi dükkânın hemen üstünde; ama doksan yaşına merdiven dayadığı için olsa gerek eskisi gibi erken çıkamıyormuş dışarıya. Nice zaman sonra güçlükle nefes alarak iniyor merdivenlerden, dükkânı açıp içerdeki hazır semerlerden birkaçını dışarıya sıralıyor. Bir ağaç kütüğü üzerine oturup ustanın bir törene hazırlanır gibi semer yapmaya hazırlanışını seyrederim. Eskisi gibi rağbet olmadığı için üst üste birikmiş semerleri Gerede Panayırı'nda sattığını söylüyor; semercilik artık para getirmiyor çünkü. Sonra duvarlarında dizi dizi meslerin asıldığı bir dükkâna giriyorum. Dikiş makinesinin tıkr tıkr işleyişi mes giyen insanların soyunun henüz tükenmediğini anlatır gibi... Bakırın üzerine inen çekicinin ritmik sesleri yankılanıyor çarşıda. Küçük birkaç dükkânda el tezgâhlarında ipek bürü dokuyan dokuma ustaları görülüyor. Bu çarşıda yüzlerce yıllık bir ahi geleneği sürdürülüyor hâlâ: haftada bir gün bütün çarşı esnafı bir araya gelerek dua ediyor... Başkente uzaklığı 100 kilometre bile olmayan bu tarihi ilçede zamana inat bir hayat akıp gidiyor kimselerin yüreğini daraltmadan. Çalışkanlıklarıyla övünüyorlar en çok, bir de tarihi İpek yolu üzerinde bulunmalarıyla. Bundan dört yıl önce Çin'den develerle hareket eden çağdaş İpek yolu Kervanı'nı ağırladıklarını, grubun lideri Arif Aşçı'nın viran hâledeki Suluhan'da, gökteki yıldızları seyrederek bir gece konakladığını anlatıyorlar heyecanla. Geceyi, Beypazarı'na 20 kilometre uzaklıktaki Çayırhan'da geçirdikten sonra, seher vakti

yola düşüp Beypazarı'na dönüyorum tekrar. Bir önceki gün tek tük insanların dolaştığı sokaklarda hummalı bir çalışma sürüyor şimdi. Tezgâhlar kuruluyor, şemsiyeler açılıyor, brandalar çekiliyor. Civar köylerden gelen kadınlar, bez torbalar içine koydukları süzme yoğurtlardan, peynirlerden, tereyağlarından tattırıyorlar müşterilere. İki yanında ahşap evlerin uzandığı Arnavut kaldırımli sokaklarda hasır sepetlerin içindeki asma yapraklarına müşteri arayan kadınlar ve erkekler oturuyorlar. Beypazarı'nın yaprağı, dolayısıyla da yaprak sarması pek meşhur. Ülkenin havuç üretiminin yüzde 45'ini karşılayan bu şirin ilçe, değişik lezzetler tatmak isteyenler için çok çeşitli seçenekler sunuyor. Havuç lokumu, toprak kapları içinde taş fırınlarda pişirilen tavuklu, sebzeli güveç ve süt, tereyağı ve undan yapılan "kuru" bunlardan bazıları. Beypazarı dönüşü birilerini sevindirmek istiyorsanız altın ve gümüş işlemeciliği telkârinin en güzel örneklerini burada bulabilirsiniz.

Ülkü Özel AKAGÜNDÜZ

ATATÜRK'TEN ANILAR

01.03.1923, Adana...

Yolun ortasına geldiğimiz zaman, sahne birdenbire değişti. Bir küme kadın ve bunların arasından iki levha taşıyan ikişerden dört kız, birdenbire yolun ortasına dikildi. Bu iki levhada, "Büyük kurtarıcımız! Hatay'ı da kurtarınız." yazıyordu.

İki levha taşıyan dört kızın önüne başka bir kız geldi. On sekiz yaşlarında sevimli bir kız... Söylev vermeye başladı. Elinde kâğıt yok, dilinde sürçme yok, tavrında yapmacıklık yok. Ruhtan gelen ve ruhlara giden söylevi dinliyoruz.

Beş dakikalık bir söylev. Fakat bu söylev değil, bu söz biçimine girmiş bir hıçkırıktı. Söylemiyor, inliyor. Bu konuşan, Antakyalı bir kız çocuğu değil, vatandan ayrı kalan o beldelerin bir ruhu, o beldelerin ağlayan ve ağlatan bir yürek gücü idi.

Büyük kurtarıcıya: "Kurtar!" diye yalvaran kız susmuştu. Şimdi bütün gözler kurtarıcıya dikildi. Bize mi öyle geldi, bilmiyorum, Atatürk'ün gözleri de nemliydi. Ne diyecek diye bekliyoruz. Yağmurla yıkanmış güneşli birer gök parçası maviliği ile ışıldayan gözlerini bir an göğe dikti; söyleyeceği sözü gözleriyle anlatıyor gibiydi. Gözlerindeki mana kelimelere yansdı:

- Kırk asırlık Türk yurdu, yabancı elinde kalamaz, dedi.

İsmail Habip SEVÜK

Birinci Dünya Savaşı. Doğu Cephesi. Yıl 1916...

Birliklerimizin kısa bir süre için çekilmek zorunda kalmasından dolayı sabrı da tükenen Cevat Abbas (Gürer):

– Atları emreder misiniz Paşam? demesi üzerine, o andaki askerî duruma pek fazla canı sıkıldığı için ziyadesiyle hassas ve üzgün bulunan Komutan Mustafa Kemal sert bir ifade ile:

– Acele etmeye lüzum yok, hareket zamanını ben bilirim, ihtarında bulunmuşlardı. Dakikalar ilerledikçe endişemiz büsbütün artıyordu. Nihayet aradan bir süre geçtikten sonra arkadaşım Cevat, bütün cesaretini toplayarak tekrar:

– Paşam, kimse kalmadı, atları emreder misiniz? dedi ama, bunu dediğine ve diyeceğine bin pişman olmuştu. Çünkü Paşa öfkelenmişti ve eliyle ilerisini göstererek:

– Karşıdan gelmekte olduğunu gördüğüm asker önümden geçip emniyete girmedikçe, buradan ayrılmayı hiçbir zaman düşünmem!..

Derin bir sessizlik içinde geçirdiğimiz o heyecanlı dakikalarda Mustafa Kemal, artık gerilerde kimsenin kalmadığına kanaat getirmiş olacaktır ki yerinden bir iki adım ayrılarak bize hitaben mülayim fakat kesin bir ifade ile:

– Çocuklar, şu topraklardan ayrılmaya gönlüm bir türlü razı olmuyor. Saatlerce ve üzüntü içinde hep bunu düşünüyorum, zihnim daima bununla meşgul. Bugün, çaresiz buradan ayrılacağım. Fakat bir şartla ki o da çok kısa gelecekte, hem de yalnız buralara kadar değil, daha ilerilere gitmek için tekrar geleceğim!

Gerçekten Paşa, çok yakın bir gelecekte, yalnız ayrıldığı noktaya kadar değil, düşmandan Muş'u geri almak suretiyle daha ileriye giderek son çekilmenin ıstırabını kat kat giderecek ve bu hususta ileriye tereddütsüz belirttiği kanaatini de böylece gerçekleştirmiş olacaktır.

Şükrü TEZER

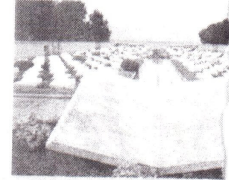
1935 yılında Türk Tarih Kurumu üyeleriyle tarihî bir gezi düzenlemiştim. Atatürk'ten aldığım izinle programımızda ilk uğradığım Anafartalar ve Conkbayırı olmuştu. Yirmi yıl sonra bir savaş meydanında dolaşmanın heyecanını duyuyordum. Toprağa basmakla aziz şehitlerimizi rahatsız etmekten korkar gibi idim. Gerçekten ayaklarımıza ilişen bir konserve tenekesi, bir mermi parçası ve ayakkabılar içinde insan kemiklerine rastlamamak mümkün değildi.

Bu topraklarda kanlarını döken vatan koruyucularının gönüllerde yaşayan anılarına saygı ve ruhlarının memnun olmasına dua ederek ayrılırken alçakgönüllü Mehmetçik Anıtı karşısında yükselen yabancı anıtlara da hayranlıkla bakmışım.

Bu gezi dönüşü Atatürk'e duygularımı anlatırken bizim de oralarda niçin büyük bir anıt yapamadığımızı sordum. O, bana şu karşılığı vermişti;

- Evet, doğru söyledin biz de Mehmetçikimizi anmak için büyük, çok büyük anıtlar yapmalıyız. Fakat bu, bir süre ve olanak sorunudur. Ancak; tatmin etmek için söyleyeyim ki, bu toprakların Türk sınırları içinde kalmasıyla Mehmetçik en büyük anıtı kendisi yapmıştır.

Prof. Dr. Ayşe AFETİNAN

ESKİCİ

Vapur rıhtımdan kalkıp da Marmara'ya doğru uzaklaşmaya başlayınca yolcuu geçirmeye gelenler, üzerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar:

– Çocukcağız Arabistan'da rahat eder, dediler.

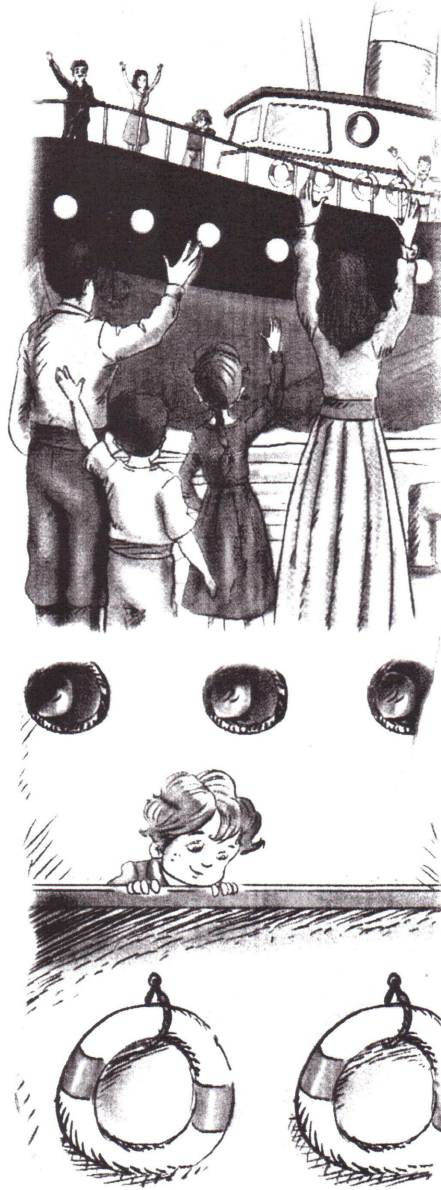
Hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olanların uydurma neşesiyle fakat gönülleri ıslı, evlerine döndüler.

Zaten babadan yetim kalan küçük Hasan, anası da ölünce uzak akrabaları ve konu komşusunun yardımıyla halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu.

Hasan vapurda eğlendi; gırtl gırtl işleyen vinçlere, üstleri yazılı cankurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, vardiya değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. Beş yaşında idi; peltek, şirin konuşmalarıyla da güvertede yolcuları epeyce eğlendirmişti. Fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yoleu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı. Kalanlar bilmediği bir dilden konuşuyorlardı ve ona İstanbul'daki gibi

– Hasan gel!

– Hasan git, demiyorlardı; ismi değişik gibi olmuştu, "Hassen" şekline girmişti.

– Taal hun ya Hassen, diyorlardı, yanlarına gidiyordu.

– Ruh ya Hassen, derlerse uzaklaşıyordu.

Hayfa'ya çıktılar ve onu bir trene koydular.

Artık ana dili büsbütün işitilmez olmuştu. Hasan köşeye büzüldü; bir şeyler soran olsa da susuyordu, yanakları pençe pençe, al al olarak susuyordu. Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi sert bir düğüm, daima susuyordu.

Fakat hem çiçek açmış hem yemişlerle donanmış güzel, ıslak bahçeler de tükendi; zeytinlikler de seyrekleşti.

Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar arasından geçiyorlardı. Bu keçiler, kapkara, beneksiz kara idi; tüyleri yeni otomobil boyası gibi aynamsı bir cila ile kızgın güneş altında, pırıl pırıl yanıyordu.

Bunlar da bitti, göz alabildiğine uzanan bir düzlüğe çıkmışlardı, ne araç vardı ne dere ne ev! Yalnız ara sıra kocaman kocaman hayvanlara rast geliyorlardı; çok uzun bacaklı, çok uzun boylu, sırtları kabarık, kambur hayvanlar trene bakmıyorlardı bile... Ayazlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır, yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı.

Çok sabretti, dayanamadı, yanındaki askere parmağıyla göstererek sordu; o güldü:

– Gemel! Gemel! dedi.

Hasan'ı bir istasyonda indirdiler. Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdu. Tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüverilen cansız bir göğüs...

– Ya habibi! Ya aynı!

Halasının yanındaki kadınlar da sarıldılar, söylediler, güldüler. Birçok çocuk da gelmişti; entarilerinin üstüne hurka yerine elbise, ceket giymiş, saçları perçemli, başları fesli çocuklar...

Hasan durgun, tıkandı; susuyor, susuyordu.

EK 2'nin devamıdır.

Öyle, haftalarca sustu.

Anlamaya başladığı Arapçayı küçük kafasında beliren bir inatla konuşmayarak sustu. Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almaya çalışan bir adam gibi tıkandığını duyuyordu, yine susuyordu.

Hep sustu...

Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ekekti, fesi, kırmızı pabuçları vardı. Saçlarının ortası, el ayası kadar sıfır makine ile kesilmiş, alınına perçemler uzatılmıştı. Deri gibi sert, yayvan tandır ekmeğine alışmıştı; yer sofrasında bunu dürtümleyerek hem kaşık hem çatal yerine kullanmayı beceriyordu.

Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırdı.

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. Torbasında da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu.

Konuştular, sonra öntüne bir sürü patlak, sökük, parça parça ayakkabı dizdiler.

Satıcı iskemlesine oturdu. Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle can sıkılıyordu ki... Şaşarak, eğlenerek eskiciyi seyrediyordu. Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin, incecik, sapsız bıçağıyla kesişine, ağzına bir avuç çivi doldurduğuna, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkabıların altına çabuk çabuk mihlayışına, deri parçalarını pis suya koyup ıslatışına, munder çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu.

Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, dalgınlığından ana diliyle sordu:

- Çiviler ağzına batmaz mı senin?

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

- Türk çocuğu musun be?

- İstanbul'dan geldim.

- Ben de o taraflardan... İzmir'ten!

Eskicide saç sakal dağınık, göğüs bağı açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı; gözlerinin akına kadar sarıydı. Türkçe bildiği ve İstanbul tarafından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. Göğsünün ortasında, tıpkı çenesindeki sakalı andıran kırıl, seyrek bir tutam kıl vardı.

Dişsizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu:

– Ne diye düştün bu cehennemın bucağına?

Hasan anladığı kadar anlattı.

Sonra Kanlıca'daki evlerini tarif etti; komşunun oğlu Mahmut'la balık tuttıklarını, anası doktora giderken tünele bindiklerini, bir kere de kapıya beyaz boyalı hasta otomobili geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. Bir aralık da kendisi sordu:

– Sen mi ? buradasın?

Öteki başını ve elini şöyle salladı, uzun iş manasına... Ve mırıldandı:

– Bir kabahat işledik de kaçtık!

Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydan beri susan Hasan... Durmadan, dinlenmeden nefes almadan, yanakları sevincinden pembe pembe, dudakları titreyerek taze, gevrek, bilür sesiyle biteviye konuşuyordu. Aklına ne gelirse söylüyordu. Eskici hem çalışıyor hem de ara sıra "Ha! Ya? Öyle mi?" gibi dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu. Artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli hem yâslı dinliyordu. Geçmiş günleri, kaybettiği yerleri düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu.

Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu.

Fakat, nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, köselesini dürdü, çivi kutusunu kapadı, çiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep aheste aheste yaptı.

Hasan, yüreği burkularak sordu:

– Gidiyor musun?

– Gidiyorum ya, işimi tükettim.

O zaman gördü ki, küçük çocuk, memleketlisi minimini yasını çekiyor. Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanaklarından göz yaşları birbiri arkasına, temiz suzon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nâsılsılsı acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılılarıyla yerlerinden oynayarak bir biril akıyor.

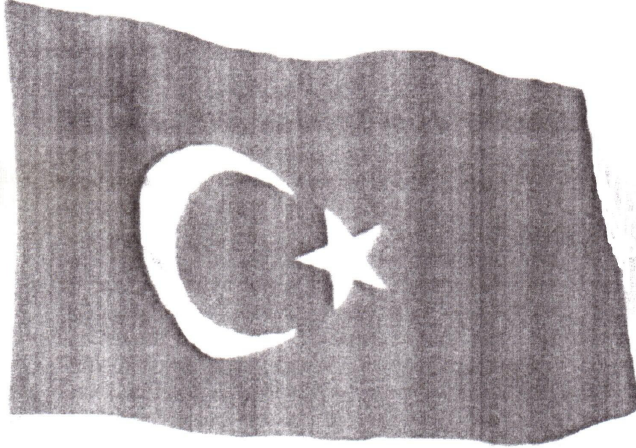
– Ağlama be! Ağlama be!

Eskici başka söz bulamamıştı. Bunu işiten çocuk hıçkırır hıçkırır, katıla katıla ağlamaktadır; bir daha Türkçe konuşacak adamı bulamayacağına ağlamaktadır.

– Ağlama diyonum sana! Ağlama!

Bunları derken onun da katı, nasırlaşmış yüreği yuğuşmuş, şişmişti. Öntine geçmeye çalıştı ama yapamadı, kendisini tutamadı; gözlerinin dolgununu ve sakallarından kayan yaşların, Arabistan sicuğıyla yanan kızgın göğsüne bir pırıltı kadar serin, ürpertici, döküldüğünü duydu.

Refik Halit KARAY

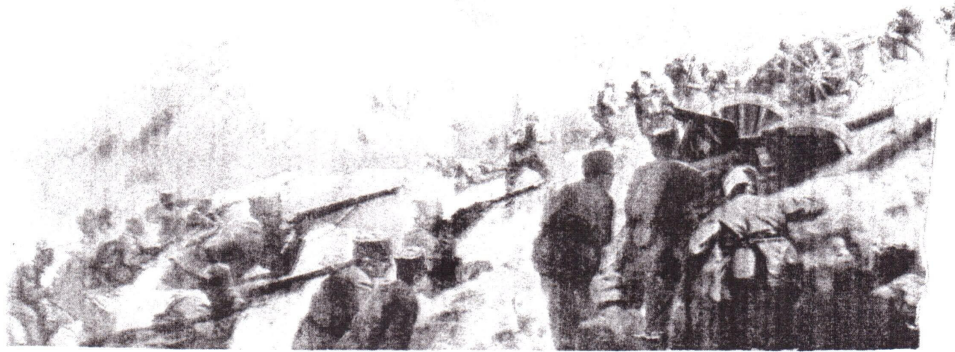

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kırmızı süsü...
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım.
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...
Gölgede bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar;
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

EK 2'nin devamıdır.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızıllığında ısındık;
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık.

Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiiirim, her şeyim;
Yer yüzünde yer beğen
Nereye dikilmek istersen
Söyle, seni oraya dikeyim!

Arif Nihat ASYA

EK 3 : Ön Test ve Son Testler

ÖN TEST (BEYPAZARI)

Öğrencinin Adı ve Soyadı:
Şube: Kod:

Sevgili öğrenciler;

Aşağıdaki listede geçen kelimeleri kontrol ediniz ve her kelime için şu işlemleri yapınız:

Eğer kelimeyi ilk defa duyuyorsanız ya da anlamı hakkında hiçbir şey bilmiyorsanız 1. sütunda bilmiyorum'u **X** ile işaretleyiniz.

Eğer kelimeyi daha önce duyduysanız ve anlamını hatırlamıyorsanız 2. sütunda kelimeyi çağrıştıran bir kelimeyle ilişkilendiriniz.

Eğer kelimeyi biliyorsanız 3. sütuna anlamını ya da anlamlarını yazınız veya cümle içinde kullanınız.

Kelime ve Kelime Grupları	Bilmiyorum	Kelimeyi duydum ama hatırlayamıyorum. Şu kelimelerle ilişkilendirebilirim	Kelimeyi biliyorum ve anlamı/anlamları şöyledir:
Kızılımsı			
Bürgü			
Römork			
Semer			
Mes			

ÖN TEST(ESKİCİ)

Öğrencinin Adı ve Soyadı:
Şube: Kod:

Sevgili öğrenciler;

Aşağıdaki listede geçen kelimeleri kontrol ediniz ve her kelime için şu işlemleri yapınız:

Eğer kelimeyi ilk defa duyuyorsanız ya da anlamını hakkında hiçbir şey bilmiyorsanız 1. sütunda bilmiyorum'u **X** ile işaretleyiniz.

Eğer kelimeyi daha önce duyduysanız ve anlamını hatırlamıyorsanız 2. sütunda kelimeyi çağrıştıran bir kelimeyle ilişkilendiriniz.

Eğer kelimeyi biliyorsanız 3. sütuna anlamını ya da anlamlarını yazınız veya cümle içinde kullanınız.

Kelime ve Kelime Grupları	Bilmiyorum	Kelimeyi duydum ama hatırlayamıyorum. Şu kelimelerle ilişkilendirebilirim.	Kelimeyi biliyorum, ve anlamı/anlamları şöyledir:
Üçer			
Yalçın			
Entari			
Biteviye			

SON TEST (BEYPAZARI)

Öğrencinin adı ve soyadı:

Şube: **Nu:**

Sevgili öğrenciler

Aşağıdaki kelimeler size daha önce de verilmiş size bir takım işlemler yapılmıştı. Geçen zaman içerisinde kelimeleri öğrenip öğrenmediğinizi kontrol etmek amaçlı olan bu teste de aynı işlemler yapılacaktır.

Kelime veya Kelime Grupları	Bilmiyorum	Kelimeyi duydum ama hatırlamıyorum. Şu kelimeyi ilişkilendirebilirim	Kelimeyi biliyorum ve anlamı/anlamları şöyledir.
Kızılımsı			
Bürgü			
Römork			
Semer			
Mes			
Ahi			
Viran			
Dost canlısı			
Merdiven dayamak			
Yüreğini Daraltmak			
Civar			
Humma			

EK 3'ün devamıdır.

SON TEST(ESKİCİ)

Öğrencinin Adı ve Soyadı:
Şube: Kod:

Sevgili öğrenciler:

Aşağıdaki kelimeler size daha önce de verilmiş size bir takım işlemler yaptırılmıştı. Geçen zaman içerisinde kelimeleri öğrenip öğrenmediğinizi kontrol etme amaçlı olan bu testle de aynı işlemler yapılacaktır.

Kelime ve Kelime Grupları	Bilmiyorum	Kelimeyi duydum ama hatırlayamıyorum. Şu kelimelerle ilişkilendirebilirim.	Kelimeyi biliyorum. ve anlamı/anlamları şöyledir:
Üera			
Yalçm			
Entari			
Biteviye			

EK 4 : Araştırma İzni

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B08.4.MEM.4.41.00.09.510

KONU : Araştırma İzni

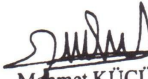
17615 28.05.2008

VALİLİK MAKAMINA
KOCAELİ

Sakarya Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Deniz GÜL'ün "Yeni Programa Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Kelimelerin Öğretiminde Kullanılacak Etkinliklerin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma" konulu tezi ile ilgili, ilimiz Gölcük ilçesi Barbaros İlköğretim Okulu öğrencilerine anket uygulama talebi, ilgili Üniversitenin 28.03.2008 tarih ve 3556 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçen söz konusu çalışmasına esas olmak üzere ilimiz Gölcük ilçesi Barbaros İlköğretim Okulu öğrencilerine anket uygulama talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde tasviplerinize arz ederim.

Mehmet KÜÇÜK
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
27/05/2008

Necmettin KALKAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ömerpaşa Mah. Ankara Cad.
Valilik Binası Kat:2 KOCAELİ
Tel: 331 33 03 Tel: 331 58 98
Tel: 321 17 47 Fax: 321 15 54
www.kocaeli-meb.gov.tr www.kocaeli-meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

1983 yılında İstanbul’da doğdu. 2001 yılında İbrahim Turhan Süper Lisesi’nden, 2005 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Türkçe öğretmeni olarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde göreve başlayan Deniz GÜL şu an Gölcük Barbaros İlköğretim Okulu’nda görev yapmaktadır. Bayan Gül, evli ve bir çocuk annesi olup, İngilizce bilmektedir.